

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการทำการเกษตรของเกษตรกรเพื่อเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความยั่งยืนของการทำการเกษตรของเกษตรกร
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการทำการเกษตรของเกษตรกร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

1.1 เพศของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.45 และเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 35.55 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 54.84 และเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 45.16 (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เพศของเกษตรกร

เพศ	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ชาย	20	64.45	17	54.84
หญิง	11	35.55	14	45.16
รวม	31	100	31	100

1.2 อายุของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปีคิดเป็นร้อยละ 48.38 รองลงมาคือกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปีและ 51-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 19.35 กลุ่มที่อายุต่ำกว่า 31 ปีคิดเป็นร้อยละ 9.67 และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปีมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.25 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปีคิดเป็นร้อยละ 58.06 รองลงมาคือกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปีคิดเป็นร้อยละ 29.03 กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 6.45 น้อยที่สุดคือกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปีและกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปีคิดเป็นร้อยละ 3.23 เท่ากันทั้งสองช่วงอายุ (ดูตารางที่ 2) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีอายุเฉลี่ยมากกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

ตารางที่ 2 อายุของเกษตรกร

กลุ่มอายุ (ปี)	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 31	3	9.67	1	3.23
31-40	6	19.35	9	29.03
41-50	15	48.38	18	58.06
51-60	6	19.35	2	6.45
มากกว่า 60	1	3.25	1	3.23
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

อายุต่ำสุด 25 ปี

อายุสูงสุด 62 ปี

อายุเฉลี่ย 44.03 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.83

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

อายุต่ำสุด 29 ปี

อายุสูงสุด 70 ปี

อายุเฉลี่ย 43.26 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.37

1.3 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้น ป.4 คิดเป็นร้อยละ 70.97 รองลงมาที่มีการศึกษาระดับชั้น ป.6 คิดเป็นร้อยละ 16.13 เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำกว่าชั้น ป.4 คิดเป็นร้อยละ 9.67 น้อยที่สุดคือเกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับชั้น ป.6 คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้น ป.4 คิดเป็นร้อยละ 67.75 รองลงมาที่มีการศึกษาระดับชั้น ป.6 คิดเป็นร้อยละ 12.90 เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้น ป.6 คิดเป็นร้อยละ 12.90 และเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับชั้นต่ำกว่า ป.4 คิดเป็นร้อยละ 6.45 (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าชั้น ป.4	3	9.67	2	6.45
ชั้น ป.4	22	70.97	21	67.75
ชั้น ป.6	5	16.1	4	12.90
สูงกว่าชั้น ป.6	1	3.23	4	2.90
รวม	31	100	31	100

1.4 การนับถือศาสนา

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100 เช่นเดียวกับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100 เช่นเดียวกัน

1.5 สถานภาพของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 87.10 รองลงมาไม่มีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 9.67 น้อยที่สุดคือสถานภาพหย่าร้าง – เป็นหม้ายคิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่สมรสคิดเป็นร้อยละ 90.32 รองลงมาไม่มีสถานภาพหย่าร้าง – เป็นหม้ายคิดเป็นร้อยละ 6.45 น้อยที่สุดคือสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สถานภาพของเกษตรกร

สถานภาพของ เกษตรกร	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
โสด	3	9.67	1	3.23
สมรส	27	81.10	28	90.32
หย่าร้าง – เป็นหม้าย	1	3.23	2	6.45
รวม	31	100	31	100

1.6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คนคิดเป็นร้อยละ 54.84 รองลงมามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คนคิดเป็นร้อยละ 45.16 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คนคิดเป็นร้อยละ 51.61 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คนคิดเป็นร้อยละ 48.39 (ดูตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
1-3 คน	17	54.84	15	48.39
4-6 คน	14	45.16	16	51.61
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

ครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยที่สุด 1 คน

ครัวเรือนที่มีสมาชิกมากที่สุด 6 คน

ค่าเฉลี่ยสมาชิกในครัวเรือน 3.39 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

ครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยที่สุด 2 คน

ครัวเรือนที่มีสมาชิกมากที่สุด 6 คน

ค่าเฉลี่ยสมาชิกในครัวเรือน 3.77 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12

1.7 จำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร

จำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีจำนวน 1-2 คนคิดเป็นร้อยละ 54.84 รองลงมาคือจำนวนแรงงาน 3-4 คนคิดเป็นร้อยละ 45.16 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีจำนวน 3-4 คนคิดเป็นร้อยละ 51.61 รองลงมาคือจำนวนแรงงาน 3-4 คนคิดเป็นร้อยละ 48.39 (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร

จำนวนแรงงานในครัวเรือน	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
1-2 คน	17	54.84	15	48.39
3-4 คน	14	45.16	16	51.16
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่น้อยที่สุด 1 คน
 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มากที่สุด 4 คน
 ค่าเฉลี่ยจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2.26 คน
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่น้อยที่สุด 1 คน
 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มากที่สุด 4 คน
 ค่าเฉลี่ยจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2.48 คน
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

1.8 สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกร

สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ถือครองที่ดิน 1-5 ไร่คิดเป็นร้อยละ 67.74 รองลงมาเกษตรกรถือครองที่ดิน 6-10 ไร่คิดเป็นร้อยละ 22.58 เกษตรกรที่ถือครองที่ดินมากกว่า 15 ไร่คิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่ถือครองที่ดิน 11-15 ไร่คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ถือครองที่ดิน 1-5 ไร่คิดเป็นร้อยละ 61.29 รองลงมาเกษตรกรถือครองที่ดิน 6-10 ไร่คิดเป็นร้อยละ 29.03 เกษตรกรที่ถือครองที่ดิน 11-15 ไร่คิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่ถือครองที่ดินมากกว่า 15 ไร่คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกร

การถือครองที่ดิน (ไร่)	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
1-5	21	67.74	19	61.29
6-10	7	22.58	9	29.03
11-15	1	3.23	2	6.45
มากกว่า 15	2	6.45	1	3.23
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

ถือครองที่ดินต่ำสุด	1	ไร่
ถือครองที่ดินสูงสุด	18	ไร่
ค่าเฉลี่ยที่ดินถือครอง	5.39	ไร่
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.54	

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

ถือครองที่ดินต่ำสุด	2	ไร่
ถือครองที่ดินสูงสุด	21	ไร่
ค่าเฉลี่ยที่ดินถือครอง	6.16	ไร่
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.06	

1.9 ที่มาของรายได้ของเกษตรกร

ที่มาของรายได้ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำการเกษตร (ปลูกพืช) ร่วมกับการเลี้ยงสัตว์และรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 54.84 รองลงมาคือรายได้จากการทำการเกษตร (ปลูกพืช) อย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 45.16 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำการเกษตร (ปลูกพืช) อย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 70.96 รองลงมาคือรายได้จากการทำการเกษตร (ปลูกพืช) ร่วมกับการเลี้ยงสัตว์ ค้าขายและรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 29.04 (ดูตารางที่ 8) จะเห็นว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีที่มาของรายได้หลากหลายกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้ของเกษตรกร

ที่มาของรายได้	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ทำการเกษตร (ปลูกพืช)	14	45.16	22	70.96
ปลูกพืช + เลี้ยงวัวเนื้อ	10	32.25	6	19.35
ปลูกพืช + เลี้ยงวัวนม	2	6.45	1	3.23
ปลูกพืช + ค้าขาย	1	3.23	1	3.23
ปลูกพืช + เลี้ยงหมู	2	6.45	-	-
ปลูกพืช + รับจ้าง	1	3.23	1	3.23
ปลูกพืช + รับจ้าง + เลี้ยงหมู	1	3.23	-	-
รวม	31	100	31	100

1.10 ระดับรายได้ของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,000 – 30,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 54.83 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 60,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 25.81 เกษตรกรที่มีรายได้ระหว่าง 60,001 – 90,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 9.67 และเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละเท่ากับเกษตรกรที่มีรายได้ในช่วง 90,001 – 120,000 บาทต่อปีและมากกว่า 120,000 บาทต่อปีคือ ร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 60,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 61.29 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีรายได้ระหว่าง 10,000 – 30,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 32.25 เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละเท่ากับเกษตรกรที่มีรายได้ระหว่าง 60,001 – 90,000 บาทต่อปี คือ ร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 9) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทามีรายได้สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกเล็กน้อย

ตารางที่ 9 ระดับรายได้ของเกษตรกร

รายได้ (บาทต่อปี)	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	1	3.23	1	3.23
10,000 – 30,000	17	54.83	10	32.25
30,001 – 60,000	8	25.81	19	61.29
60,001 – 90,000	3	9.67	1	3.23
90,001 – 120,000	1	3.23	-	-
มากกว่า 120,000	1	3.23	-	-
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

รายได้ต่ำสุด 2,000 บาท
 รายได้สูงสุด 150,000 บาท
 ค่าเฉลี่ยรายได้ 40,741.91 บาท
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 28675.16

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

รายได้ต่ำสุด 6,000 บาท
 รายได้สูงสุด 80,000 บาท
 ค่าเฉลี่ยรายได้ 37,516.13 บาท
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14333.81

1.11 การกู้เงินของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่กู้เงินคิดเป็นร้อยละ 87.10 และเกษตรกรที่ไม่ได้กู้เงินคิดเป็นร้อยละ 12.90 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่กู้เงินคิดเป็นร้อยละ 83.87 และเกษตรกรที่ไม่กู้เงินคิดเป็นร้อยละ 16.13 (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การกู้เงินของเกษตรกร

การกู้เงิน	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
กู้เงิน	27	87.10	26	83.87
ไม่กู้เงิน	4	12.90	5	16.13
รวม	31	100	31	100

1.12 แหล่งเงินทุนและสินเชื่อของเกษตรกร

แหล่งเงินทุนและสินเชื่อของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่คือกองทุนหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 40.74 (จากจำนวนเกษตรกรที่กู้เงิน) รองลงมาคือ ธกส. ซึ่งคิดเป็นจำนวนร้อยละ 29.63 (จากจำนวนเกษตรกรที่กู้เงิน) มีการใช้ธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งสินเชื่อร้อยละ 22.23 และมีการกู้เงินจากโครงการนำร่องร้อยละ 7.69 สำหรับเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินทุนและสินเชื่อจากกองทุนหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 57.69 (จากจำนวนเกษตรกรที่กู้เงิน) รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์คิดเป็นร้อยละ 34.62 (จากเกษตรกรที่กู้เงิน) นอกจากนั้นยังมีการใช้แหล่งเงินทุนและสินเชื่อจาก ธกส. ร้อยละ 7.69 (ดูตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แหล่งเงินทุนและสินเชื่อของเกษตรกร

แหล่งเงินทุนและสินเชื่อ	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ธกส.	8	29.63	2	7.69
ธนาคารพาณิชย์	6	22.23	9	34.62
กองทุนหมู่บ้าน	11	40.75	15	57.69
โครงการนำร่องภูมิวิเวศ เชียงใหม่-ลำพูน	2	7.69		
รวม	27	100	26	100

1.13 การใช้จ่ายของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนด้านการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 96.77 รองลงมาใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนนอกภาคเกษตรคิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ใช้จ่ายเกี่ยวกับการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 70.97 รองลงมาใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.58 มีการใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนนอกภาคการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 6.45 (ดูตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การใช้จ่ายของเกษตรกร

การใช้จ่าย	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ลงทุนภาคการเกษตร	30	96.77	22	70.97
ลงทุนนอกภาคการเกษตร	1	3.23	2	6.45
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	-	-	7	22.58
รวม	31	100	31	100

1.14 การมีตำแหน่งทางสังคมของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมคิดเป็นร้อยละ 64.51 รองลงมามีตำแหน่งเป็นผู้นำกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 16.13 มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 12.90 และมีตำแหน่งเป็นสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 3.23 ซึ่งเท่ากับการเป็นผู้นำชมรมหรือสมาคม สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมคิดเป็นร้อยละ 74.19 รองลงมามีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 22.58 และมีตำแหน่งเป็นสมาชิก อบต. คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การมีตำแหน่งทางสังคมของเกษตรกร

ตำแหน่งทางสังคม	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	-
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร	5	16.13	-	-
สมาชิก อบต.	1	3.23	1	3.23
คณะกรรมการหมู่บ้าน	4	12.90	7	22.58
ผู้นำชมรม/สมาคม	1	3.23	-	-
ไม่มีตำแหน่ง	20	64.51	23	74.19
รวม	31	100	31	100

1.15 การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกของ ธกส. คิดเป็นร้อยละ 77.42 รองลงมาคือไม่มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.58 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกของ ธกส. คิดเป็นร้อยละ 90.32 รองลงมาคือไม่มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 6.45 และเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ของเกษตรกร

การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ธกส.	24	77.42	28	90.32
กลุ่มเกษตรกร	-	-	1	3.23
ไม่มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ	7	22.58	2	6.45
รวม	31	100	31	100

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการทำการเกษตรของเกษตรกรเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

2.1 จำนวนพื้นที่ไร่นาของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีจำนวนพื้นที่ไร่นา 1-5 ไร่คิดเป็นร้อยละ 70.97 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีพื้นที่ไร่นา 6-10 ไร่คิดเป็นร้อยละ 19.35 เกษตรกรที่มีพื้นที่ไร่นา 16-20 ไร่คิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่มีพื้นที่ไร่นา 11-15 ไร่คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีจำนวนพื้นที่ไร่นา 1-5 ไร่เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 80.64 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีพื้นที่ไร่นา 6-10 ไร่คิดเป็นร้อยละ 9.68 เกษตรกรที่มีพื้นที่ไร่นา 11-15 ไร่คิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่มีพื้นที่ไร่นา 16-20 ไร่คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 จำนวนพื้นที่ไร่นาของเกษตรกร

พื้นที่สวน (ไร่)	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
1-5	22	70.97	25	80.64
6-10	6	19.35	3	9.68
11-15	1	3.23	2	6.45
16-20	2	6.45	1	3.23
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

จำนวนพื้นที่สวนน้อยที่สุด 1 ไร่

จำนวนพื้นที่สวนมากที่สุด 20 ไร่

ค่าเฉลี่ยจำนวนพื้นที่สวน 5.13 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.49

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

จำนวนพื้นที่สวนน้อยที่สุด 2 ไร่

จำนวนพื้นที่สวนมากที่สุด 19 ไร่

ค่าเฉลี่ยจำนวนพื้นที่สวน 4.90 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.53

2.2 ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์คิดเป็นร้อยละ 80.65 รองลงมาได้แก่การถือครองที่ดินแบบมี นส.3 คิดเป็น

ร้อยละ 16.12 และเกษตรกรที่มีลักษณะการถือครองที่ดินแบบมีโฉนดที่ดินคิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์เช่นเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 87.10 รองลงมาถือครองที่ดินแบบ นส.3 คิดเป็นร้อยละ 12.90 (ดูตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ลักษณะการถือครองที่ดิน	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
นส.3	5	16.20	4	12.90
โฉนด	1	3.23	-	-
ไม่มีเอกสารสิทธิ์	25	80.65	27	87.10
รวม	31	100	31	100

2.3 ระยะเวลาถือครองที่ดินต่อไปในอนาคตของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาทุกคนมีระยะเวลาถือครองที่ดินตลอดไปในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินตลอดไปในอนาคตคิดเป็นร้อยละ 96.77 และเกษตรกรที่มีระยะเวลาการถือครองที่ดินต่อไปในอนาคตอีก 30 ปีคิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ระยะเวลาถือครองที่ดินต่อไปในอนาคตของเกษตรกร

ระยะเวลาถือครองที่ดินต่อไปในอนาคต	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ตลอดไป	31	100	30	96.77
อีก 30 ปี	-	-	1	3.23
รวม	31	100	31	100

2.4 รูปแบบสวนของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ปลูกพืชชนิดเดียวคิดเป็นร้อยละ 54.84 รองลงมามีการปลูกพืชหลายชนิดผสมกันคิดเป็นร้อยละ 38.71 และมีการปลูกพืชหลายชนิดผสมกันร่วมกับป่าไม้คิดเป็นร้อยละ 6.45 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการปลูกพืชชนิดเดียวคิดเป็นร้อยละ 77.42 รองลงมามีการปลูกพืชหลายชนิดผสมกันคิดเป็นร้อยละ 16.13 และมีการปลูกพืชหลายชนิดผสมกันร่วมกับป่าไม้คิดเป็นร้อยละ 6.45 (ดูตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 รูปแบบสวนของเกษตรกร

รูปแบบสวน	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ปลูกพืชชนิดเดียว	17	54.84	24	77.42
ปลูกพืชหลายชนิดร่วมกับป่าไม้	2	6.45	2	6.45
ปลูกพืชหลายชนิด	12	38.71	5	16.13
รวม	31	100	31	100

2.5 ประสบการณ์ในการทำสวนของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำสวน 26-30 ปีคิดเป็นร้อยละ 29.02 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวน 16-20 ปีและ 21-25 ปีซึ่งมีจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 25.81 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวน 10-15 ปีและ 31-35 ปีมีจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนมากกว่า 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำสวน 21-25 ปีคิดเป็นร้อยละ 32.26 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวน 26-30 ปีคิดเป็นร้อยละ 22.58 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวน 16-20 ปีคิดเป็นร้อยละ 19.35 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวน 31-35 ปีคิดเป็นร้อยละ 16.13 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวน 10-15 ปีคิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนมากกว่า 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 19) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีประสบการณ์ในการทำสวนเฉลี่ยมากกว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิก

ตารางที่ 19 ประสิทธิภาพในการทำสวนของเกษตรกร

ประสิทธิภาพในการทำสวน	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
10-15 ปี	2	6.45	2	6.45
16-20 ปี	8	25.81	6	19.35
21-25 ปี	8	25.81	10	32.26
26-30 ปี	9	29.02	7	22.58
31-35 ปี	2	6.45	5	16.13
36-40 ปี	1	3.23	-	-
มากกว่า 40 ปี	1	3.23	1	3.23
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

ประสิทธิภาพในการทำสวนน้อยที่สุด 10 ปี
 ประสิทธิภาพในการทำสวนมากที่สุด 45 ปี
 ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพในการทำสวน 24.94 ปี
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.59

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

ประสิทธิภาพในการทำสวนน้อยที่สุด 10 ปี
 ประสิทธิภาพในการทำสวนมากที่สุด 52 ปี
 ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพในการทำสวน 25.39 ปี
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.80

2.6 แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำสวนของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนเป็นแหล่งน้ำคิดเป็นร้อยละ 61.29 รองลงมาใช้น้ำห้วยธรรมชาติในการทำเกษตรคิดเป็นร้อยละ 29.03 และเกษตรกรใช้น้ำบาดาลคิดเป็นร้อยละ 9.68 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนเป็นแหล่งน้ำคิดเป็นร้อยละ 51.61 รองลงมาใช้น้ำห้วยธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 32.30 และใช้น้ำบาดาลคิดเป็นร้อยละ 16.13 (ดูตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำสวนของเกษตรกร

แหล่งน้ำที่ใช้	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
น้ำฝน	19	61.29	16	51.61
น้ำบาดาล	3	9.68	5	16.13
การชลประทาน	-	-	-	-
น้ำห้วย/ลำธาร	9	29.03	10	32.26
บ่อน้ำซึม	-	-	-	-
รวม	31	100	31	100

2.7 การกำจัดวัชพืช

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการกำจัดวัชพืช 1-2 ครั้งต่อปีคิดเป็นร้อยละ 80.65 รองลงมามีการกำจัดวัชพืช 3-4 ครั้งต่อปีคิดเป็นร้อยละ 12.90 และเกษตรกรมีการกำจัดวัชพืช 5-6 ครั้งต่อปีคิดเป็นร้อยละ 6.45 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการกำจัดวัชพืช 3-4 ครั้งต่อปีคิดเป็นร้อยละ 41.94 รองลงมามีการกำจัดวัชพืช 1-2 ครั้งต่อปีคิดเป็นร้อยละ 32.26 และเกษตรกรที่มีการกำจัดวัชพืช 5-6 ครั้งต่อปีคิดเป็นร้อยละ 25.80 (ดูตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 การกำจัดวัชพืช

การกำจัดวัชพืช (ต่อปี)	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
1-2 ครั้ง	25	80.65	10	32.26
3-4 ครั้ง	4	12.90	13	41.94
5-6 ครั้ง	2	6.45	8	25.80
รวม	31	100	31	100

2.8 การใช้ปุ๋ยของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คิดเป็นร้อยละ 51.61 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยเคมีคิดเป็นร้อยละ 48.39 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีคิดเป็นร้อยละ 80.65 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 12.90 และมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คิดเป็นร้อยละ 6.45 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกจะใช้ปุ๋ยเคมีมากกว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิก (ดูตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 การใช้ปุ๋ยของเกษตรกร

การใช้ปุ๋ย	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ปุ๋ยอินทรีย์	16	51.61	2	6.45
ปุ๋ยเคมี	15	48.39	25	80.65
ปุ๋ยอินทรีย์ + ปุ๋ยเคมี	-	-	4	2.90
รวม	31	100	31	100

2.9 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาที่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยคอกคิดเป็นร้อยละ 32.26 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 19.35 ที่เหลือร้อยละ 48.39 ไม่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาที่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์มีการใช้ปุ๋ยคอกคิดเป็นร้อยละ 19.35 ที่เหลือร้อยละ 80.65 ไม่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกใช้ปุ๋ยคอกมากกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก (ดูตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ปุ๋ยคอก	10	32.26	6	19.35
ปุ๋ยหมัก	-	-	-	-
ปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยหมัก	6	19.35	-	-
ปุ๋ยพืชสด	-	-	-	-
ไม่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	15	8.39	25	80.65
รวม	31	100	31	100

2.10 การใช้ปุ๋ยคอกกับพืช

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยคอกกับพืชทุกชนิดที่ปลูกคิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยคอกกับข้าวโพดฝักอ่อนคิดเป็นร้อยละ 30.00 มีการใช้ปุ๋ยคอกกับลำไยอย่างเดียวกคิดเป็นร้อยละ 10.00 ใช้กับผักปลอดสารพิษคิดเป็นร้อยละ 10.00 และใช้กับลำไยกับมะม่วงคิดเป็นร้อยละ 10.00 (จากจำนวนเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยคอก 10 ราย) สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยคอกกับลำไยกับมะม่วงคิดเป็นร้อยละ 49.90 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยคอกกับลำไยคิดเป็นร้อยละ 16.70 ใช้กับมะม่วงอย่างเดียวกคิดเป็นร้อยละ 16.70 ใช้กับข้าวโพดอย่างเดียวกคิดเป็นร้อยละ 16.70 (จากจำนวนเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยคอก 6 ราย) (ดูตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 การใช้ปุ๋ยคอกกับพืช

ชนิดพืช	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ลำไย	1	10.00	1	16.70
ผักปลอดสารพิษ	1	10.00	-	-
มะม่วง	-	-	1	16.70
ลำไยกับมะม่วง	1	10.00	3	49.90
ข้าวโพด	-	-	1	16.70
ข้าวโพดฝักอ่อน	3	30.00	-	-
พืชทุกชนิดที่ปลูก	4	40.00	-	-
รวม	10	100	6	100

2.11 การใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอก

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอกกับพืชทุกชนิดที่ปลูกคิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือมีการใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอกกับลำไย มะม่วง ข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 16.67 มีการใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอกกับข้าวโพดอย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 16.67 เช่นเดียวกัน (จากจำนวนเกษตรกรที่มีการใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอก 6 ราย) สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาไม่มีการใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอกเลย (ดูตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 การใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอก

ชนิดพืช	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ลำไย มะม่วง ข้าวโพด	1	16.67	-	-
ข้าวโพด	1	16.67	-	-
พืชทุกชนิดที่ปลูก	4	66.67	-	-
รวม	6	100	-	-

2.12 การใช้ปุ๋ยเคมีกับพืช

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาทั้งหมดมีการใช้ปุ๋ยเคมีกับข้าวโพดฝักอ่อนคิดเป็นร้อยละ 100.00 (จากเกษตรกรที่มีการใช้ปุ๋ยเคมี 15 ราย) สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยเคมีกับข้าวโพดคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยเคมีกับข้าวโพดฝักอ่อนคิดเป็นร้อยละ 40.00 (จากเกษตรกรที่มีการใช้ปุ๋ยเคมี 15 ราย) (ดูตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 การใช้ปุ๋ยเคมีกับพืช

ชนิดพืช	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ข้าวโพดฝักอ่อน	15	100	6	40.00
ข้าวโพด	-	-	9	60.00
รวม	15	100	15	100

2.13 สูตรปุ๋ยเคมีที่เกษตรกรใช้

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ร่วมกับสูตร 16-20-0 คิดเป็นร้อยละ 35.48 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 26-0-0 ร่วมกับสูตร 12-20-0 คิดเป็นร้อยละ 6.45 มีการใช้สูตร 46-0-0 คิดเป็นร้อยละ 3.22 และมีการใช้สูตร 24-0-0 ร่วมกับสูตร 16-20-0 คิดเป็นร้อยละ 3.22 เช่นเดียวกัน นอกจากนั้นร้อยละ 51.61 ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ร่วมกับสูตร 16-20-0 คิดเป็นร้อยละ 70.96 รองลงมามีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 คิดเป็นร้อยละ 6.45 และสูตร 16-20-0 คิดเป็นร้อยละ 6.45 เช่นเดียวกัน มีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 คิดเป็นร้อยละ 3.23 มีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-0-46 ร่วมกับสูตร 16-20-0 คิดเป็นร้อยละ 3.23 มีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ร่วมกับสูตร 26-0-0 คิดเป็นร้อยละ 3.23 นอกจากนั้นร้อยละ 6.45 ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี (ดูตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 สูตรปุ๋ยเคมีที่เกษตรกรใช้

สูตรปุ๋ยเคมี	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
46-0-0	1	3.22	2	6.45
16-20-0	-	-	2	6.45
15-15-15	-	-	1	3.23
46-0-0 ร่วมกับ 16-20-0	11	35.48	22	70.96
26-0-0 ร่วมกับ 12-20-0	2	6.45	1	3.23
24-0-0 ร่วมกับ 16-20-0	1	3.22	1	3.23
13-0-46 ร่วมกับ 16-20-0	-	-	1	3.23
46-0-0 ร่วมกับ 26-0-0	-	-	1	3.23
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	16	51.61	2	6.45
รวม	31	100	31	100

2.14 การใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์กับพืช

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาทั้งหมดไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์เกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 87.08 และมีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์กับมะม่วง ข้าวโพดฝักอ่อน ลำไย คิดเป็นร้อยละ 3.23 มีการใช้กับมะม่วง ลำไย ข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 3.23 มีการใช้กับข้าวโพดอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 3.23 และมีการใช้กับมะม่วง ข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 การใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์กับพืช

ชนิดพืช	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
มะม่วง ข้าวโพดฝักอ่อน	-	-	1	3.23
ลำไย				
มะม่วง ลำไย ข้าวโพด	-	-	1	3.23
ข้าวโพด	-	-	1	3.23
มะม่วง ข้าวโพด	-	-	1	3.23
ไม่ใช้	31	100	27	87.08
รวม	31	100	31	100

2.15 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตคือ การไถพรวนดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 45.16 รองลงมาคือ ค่าอาหารวัว ค่าไถพรวนดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 29.30 เกษตรกรที่ไม่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต คิดเป็นร้อยละ 9.67 เกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าอาหารหมู คิดเป็นร้อยละ 6.45 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารวัว คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการกำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ยคอก คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าไถพรวนดิน คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าไถพรวนดิน ค่าปุ๋ยคอก ค่าปุ๋ยหมัก ค่าอุปกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าไถพรวนดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 64.50 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าอาหารวัว ค่าไถพรวนดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 12.90 เกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไถพรวนดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 6.45 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารวัว คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าไถพรวนดิน คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปุ๋ยเคมี ค่าไถพรวนดิน คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปุ๋ยเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไถพรวนดิน คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าปุ๋ยคอก ค่ายาฆ่าแมลง คิดเป็นร้อยละ 3.23 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืช ค่าไถพรวนดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตของเกษตรกร

ปัจจัยการผลิต	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ไถพรวน เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี	14	45.16	20	64.50
อาหารหมู	9	29.03	4	12.90
สารกำจัดวัชพืช ปุ๋ยคอก	2	6.45	-	-
เมล็ดพันธุ์ ไถพรวน	1	3.23	-	-
ปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง ไถ	1	3.23	1	3.23
พรวน				
น้ำมันเชื้อเพลิง ไถพรวน เมล็ด	-	-	1	3.23
พันธุ์ ปุ๋ยเคมี	-	-	2	6.45
ปุ๋ยคอก ยางมาแมลง	-	-	1	3.23
สารกำจัดวัชพืช ไถพรวน	-	-	1	3.23
เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี				
ไถพรวน ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก	1	3.23	-	-
อุปกรณ์การเกษตร				
ปุ๋ยเคมี ไถพรวน	-	-	1	3.23
ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ	3	9.67	-	-
รวม	31	100	31	100

2.16 จำนวนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตของเกษตรกร (จาก 2.15)

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยังขึ้นแม่ทาส่วนใหญ่มีจำนวนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตอยู่ในช่วง 1,000 – 5,000 บาทและช่วง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.94 เท่ากันทั้งสองช่วง รองลงมาคือจำนวนค่าใช้จ่ายที่อยู่ในช่วงต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.67 และจำนวนค่าใช้จ่ายที่อยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.45 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยังขึ้นแม่ทาส่วนใหญ่มีจำนวนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตอยู่ในช่วง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.38 รองลงมาคือจำนวนค่าใช้จ่ายที่อยู่ในช่วง 1,000 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.94 จำนวนค่าใช้จ่ายที่อยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.45 และจำนวนค่าใช้จ่ายที่อยู่ในช่วงมากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 จำนวนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตของเกษตรกร

จำนวนค่าใช้จ่าย (บาท)	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000	3	9.67	-	-
1,000 – 5,000	13	41.94	13	41.94
5,001 – 10,000	13	41.94	15	48.38
10,001 – 15,000	2	6.45	2	6.45
มากกว่า 15,000	-	-	1	3.23
รวม	31	100	31	100

เกษตรกรที่เป็นสมาชิก

จำนวนค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด 0 บาท
 จำนวนค่าใช้จ่ายมากที่สุด 15,000 บาท
 ค่าเฉลี่ยจำนวนค่าใช้จ่าย 4,964.52 บาท
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3454.33

เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

จำนวนค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด 1,500 บาท
 จำนวนค่าใช้จ่ายมากที่สุด 15,100 บาท
 ค่าเฉลี่ยจำนวนค่าใช้จ่าย 6,319.35 บาท
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2839.06

2.17 ผลผลิตที่สร้างรายได้แก่เกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีรายได้จากข้าวโพดฝักอ่อน วัวนเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 12.98 รองลงมาคือมีรายได้จากข้าวโพดฝักอ่อน คิดเป็นร้อยละ 9.67 เกษตรกรที่มีรายได้จากข้าวโพด วัวนเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 9.67 รายได้จากผักปลอดสารพิษ ลำไย มะม่วง คิดเป็นร้อยละ 9.67 เกษตรกรที่มีรายได้จากข้าวโพดปลอดสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 6.45 รายได้จากผักปลอดสารพิษ วัวนเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 6.45 รายได้จากข้าวโพด ผักปลอดสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 6.45 รายได้จากข้าวโพดปลอดสารพิษ วัวนเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 6.45 เกษตรกรที่มีรายได้จากผักปลอดสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพด วัวนนม คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากลำไย คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากหมู ลำไย มะม่วง คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากผักปลอดสารพิษ ข้าวโพด ลำไย คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากผักปลอดสารพิษ หมู คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพดฝักอ่อน หมู คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพดฝักอ่อน ผักปลอดสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 3.23 และรายได้จากถั่วแขก ไม้ผล การแปรรูปผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีรายได้จากการปลูกข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 48.38 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีรายได้จากข้าวโพดฝักอ่อน คิดเป็นร้อยละ 19.32

เกษตรกรที่มีรายได้จากข้าวโพด วัวเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 6.45 เกษตรกรที่มีรายได้จากข้าวโพดฝักอ่อน วัวเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพด มะม่วง ลำไย คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพด วัวนม คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพด ฝักปลดสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพด ลำไย คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากลำไย มะม่วง คิดเป็นร้อยละ 3.23 รายได้จากข้าวโพด ฝักอ่อน ลำไย มะม่วง คิดเป็นร้อยละ 3.23 และรายได้จากเนื้อวัว คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 31) จากตารางจะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีแหล่งรายได้หลากหลายกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

ตารางที่ 31 ผลผลิตที่สร้างรายได้แก่เกษตรกร

ผลผลิตที่สร้างรายได้	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ข้าวโพดฝักอ่อน	3	9.67	6	19.32
ข้าวโพดปลดสารพิษ	2	6.45	-	-
ข้าวโพดฝักอ่อน วัวเนื้อ	4	12.89	1	3.23
ฝักปลดสารพิษ	1	3.23	-	-
ฝักปลดสารพิษ วัวเนื้อ	2	6.45	-	-
ข้าวโพด มะม่วง ลำไย	-	-	1	3.23
ข้าวโพด วัวนม	1	3.23	1	3.23
ลำไย	1	3.23	-	-
ลำไย มะม่วง หมู	1	3.23	-	-
ข้าวโพด วัวเนื้อ	3	9.67	2	6.45
ข้าวโพด ฝักปลดสารพิษ	2	6.45	1	3.23
ข้าวโพดปลดสารพิษ วัวเนื้อ	2	6.45	-	-
ฝักปลดสารพิษ ข้าวโพด ลำไย	1	3.23	-	3.23

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ข้าวโพด ลำไย	-	-	1	3.23
ผักปลอดสารพิษ หมู	1	3.23	-	-
ข้าวโพดฝักอ่อน หมู	1	3.23	-	-
ลำไย มะม่วง	-	-	1	3.23
ข้าวโพดฝักอ่อน ลำไย	-	-	1	3.23
มะม่วง				
วัวเนื้อ	-	-	1	3.23
ผักปลอดสารพิษ ลำไย	3	9.67	-	-
มะม่วง				
ข้าวโพด	1	3.23	15	48.38
ข้าวโพดฝักอ่อน ผัก	1	3.23	-	-
ปลอดสารพิษ				
ถั่วแขก ไม้ผล แปรรูป	1	3.23	-	-
ผลผลิต				
รวม	31	100	31	100

2.18 ความสม่ำเสมอของผลผลิตจากปีที่ผ่านมา

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาร้อยละ 83.87 มีความสม่ำเสมอของผลผลิตจากปีที่ผ่านมา มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 16.13 ที่มีแนวโน้มของผลผลิตลดลงจากปีที่ผ่านมา สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีความสม่ำเสมอของผลผลิตจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 58.07 และมีเกษตรกรที่มีแนวโน้มของผลผลิตลดลงจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 41.93 (ดูตารางที่ 32) จะเห็นได้ว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีแนวโน้มผลผลิตที่สม่ำเสมอมากกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

ตารางที่ 32 ความสม่ำเสมอของผลผลิตจากปีที่ผ่านมา

ความสม่ำเสมอ	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
สม่ำเสมอ	26	83.87	18	58.07
มีแนวโน้มลดลง	5	16.13	13	41.93
รวม	31	100	31	100

2.19 วิธีการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีวิธีการจำหน่ายผลผลิตโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.29 รองลงมาเป็นการจำหน่ายผ่านสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา คิดเป็นร้อยละ 22.57 เกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายเองโดยจำหน่ายกับโครงการหลวง คิดเป็นร้อยละ 6.45 มีการจำหน่ายเองที่ตลาด คิดเป็นร้อยละ 6.45 และนำผลผลิตไปจำหน่ายโดยผ่านสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาพร้อมกับจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่วนใหญ่มีวิธีการจำหน่ายผลผลิตโดยจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 96.77 และมีการนำผลผลิตไปจำหน่ายเองที่ตลาด คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 33) จะเห็นได้ว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีตลาดที่หลากหลายกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

ตารางที่ 33 วิธีการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร

วิธีจำหน่ายผลผลิต	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
พ่อค้าคนกลาง	19	61.29	30	96.77
ผ่านสหกรณ์	7	22.57	-	-
ผ่านสหกรณ์และพ่อค้าคนกลาง	1	3.23	-	-
จำหน่ายเอง				
- โครงการหลวง	2	6.45	-	-
- ตลาด	2	6.45	1	3.23
รวม	31	100	31	100

2.20 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา จำนวน 3 ราย และเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก จำนวน 3 ราย แนวทางจากอดีต ปัจจุบัน สู่อนาคต

ตัวอย่างการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

1. นายพัฒนา อภัยมูล

นายพัฒนา อภัยมูล อายุ 48 ปี เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2497 เป็นคนตำบลแม่ทากิ่งอำเภอเม่ออนโดยกำเนิด เกิดที่หมู่ 3 (บ้านท่าข้าม) หลังจากแต่งงานย้ายมาอยู่ที่หมู่ 5 (บ้านป่านอต)

1.1 ลักษณะพื้นที่

ลักษณะพื้นที่ไร่นาของนายพัฒนาเป็นพื้นที่ลาดเอียง โดยมีความลาดชันมากในพื้นที่บริเวณบ่อน้ำ ซึ่งนายพัฒนาได้ก่อสร้างขึ้นโดยการก่ออิฐรองรับน้ำจากภูเขา นายพัฒนาเข้ามาทำการเกษตรในพื้นที่ตั้งแต่เริ่มแต่งงานเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2518 โดยเข้ามาจับจองพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นที่เพาะปลูกตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะดินในพื้นที่มี 2 ชนิด คือ บริเวณพื้นที่รอบ ๆ บ่อน้ำที่สร้างไว้ซึ่งมีความลาดชันสูงมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายและในพื้นที่บริเวณบ้านมีดินเป็นลักษณะดินร่วนเนื้อละเอียดเหมาะแก่การปลูกพืช

1.2 รูปแบบการทำการเกษตร

หลังจากจบการศึกษานายพัฒนา ก็ได้ทำการเกษตรตามบิดามารดา (ขณะนั้นอายุได้ 12 ปี) พืชที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลืองและมะเขือเทศ โดยใช้การผลิตแบบพืชเชิงเดี่ยว มีการใช้สารเคมีเป็นอย่างมาก แต่เมื่อได้แต่งงานกับภรรยาและย้ายมาอยู่ที่หมู่ 5 ได้ระยะหนึ่ง (ประมาณปี พ.ศ. 2529) จึงได้เริ่มวางแผนทำการเกษตรแบบผสมผสานกับภรรยาเนื่องจากหลายปีที่ผ่านมาพัฒนาได้มีการทำแผนรายรับรายจ่ายและเริ่มสังเกตได้ว่ารายได้ที่ได้มาแต่ละปีนั้นแทบจะไม่มีเหลือเพราะต้องนำไปใช้หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเงินมาซื้อปัจจัยการผลิต ดังนั้นจึงตัดสินใจที่จะริเริ่มทำการเกษตรแบบผสมผสานตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เน้นการปลูกพืชที่ครอบครัวบริโภคเป็นประจำ เช่น ผักกาด ผักคะน้า พืชผักสวนครัวต่าง ๆ รวมทั้งผลไม้ เช่น กล้วย มะม่วง ลำไย ไม่มีการใช้สารเคมีใด ๆ แต่มีการบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

1.3 ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

1.3.1 ความเกื้อกูลกันระหว่างกิจกรรมในไร่นา

กิจกรรมในไร่นาของนายพัฒนามักมีความเกื้อกูลกันตามหลักการเกษตรผสมผสาน อาทิเช่น การนำเศษใบไม้มาใช้ทำปุ๋ยหมักให้แก่พืชชนิดอื่น อีกทั้งยังมีการนำพืชบางชนิดเช่น สะเดา นำมาคิดค้นทำสารไล่แมลงแบบชีววิธี

1.3.2 การวิเคราะห์ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

ในด้านการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินพบว่าไม่เป็นปัญหาต่อการทำการเกษตรของนายพัฒนาเนื่องจากมติกรม. เมื่อปีพ.ศ. 2542 ได้มีการอนุญาตให้ชาวบ้านที่มีพื้นที่ทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติมาแจ้งต่อนายอำเภอจึงจะอนุญาตให้มีสิทธิที่ทำกินในพื้นที่นั้นต่อไป ในด้านการมีทายาทสืบต่อนายพัฒน์มีลูกสาวหนึ่งคนจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งได้รับแนวความคิดด้านการทำเกษตรยั่งยืนจากนายพัฒน์และนายพัฒน์ได้แสดงให้เห็นว่าการทำเกษตรกรรมยั่งยืนสามารถแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในการทำการเกษตรได้และปัจจุบันได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานด้านเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนที่กทม.เพื่อกลับมาพัฒนางานด้านเครือข่ายเกษตรกรรมในพื้นที่ ในด้านการขาดแคลนแรงงานนายพัฒน์สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ได้มากเนื่องจากอาศัยแรงงานเพียงตัวของนายพัฒน์และภรรยาเท่านั้น ในเรื่องของการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร นายพัฒน์สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้มาก เพราะสามารถคิดค้นวิธีวิธีเก็บกักน้ำจากชั้นดินในระหว่างเขา และต่อท่อออกมาเก็บไว้ได้ในบ่อน้ำที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ เมื่อพื้นที่ข้างล่างต้องการใช้น้ำก็สามารถปล่อยไหลลงมาสู่ที่ต่ำได้อย่างทันที ในด้านการระบาดของแมลงศัตรูพืชนายพัฒน์สามารถแก้ไขปัญหาในข้อนี้ได้เช่นกันเนื่องจากนายพัฒน์สามารถใช้หลักการของตัวห้ำตัวเบียนในการจัดการกับแมลงศัตรูพืชได้ ดังนั้นสรุปได้ว่า การทำการเกษตรกรรมของนายพัฒน์นั้นมีความยั่งยืนสูง

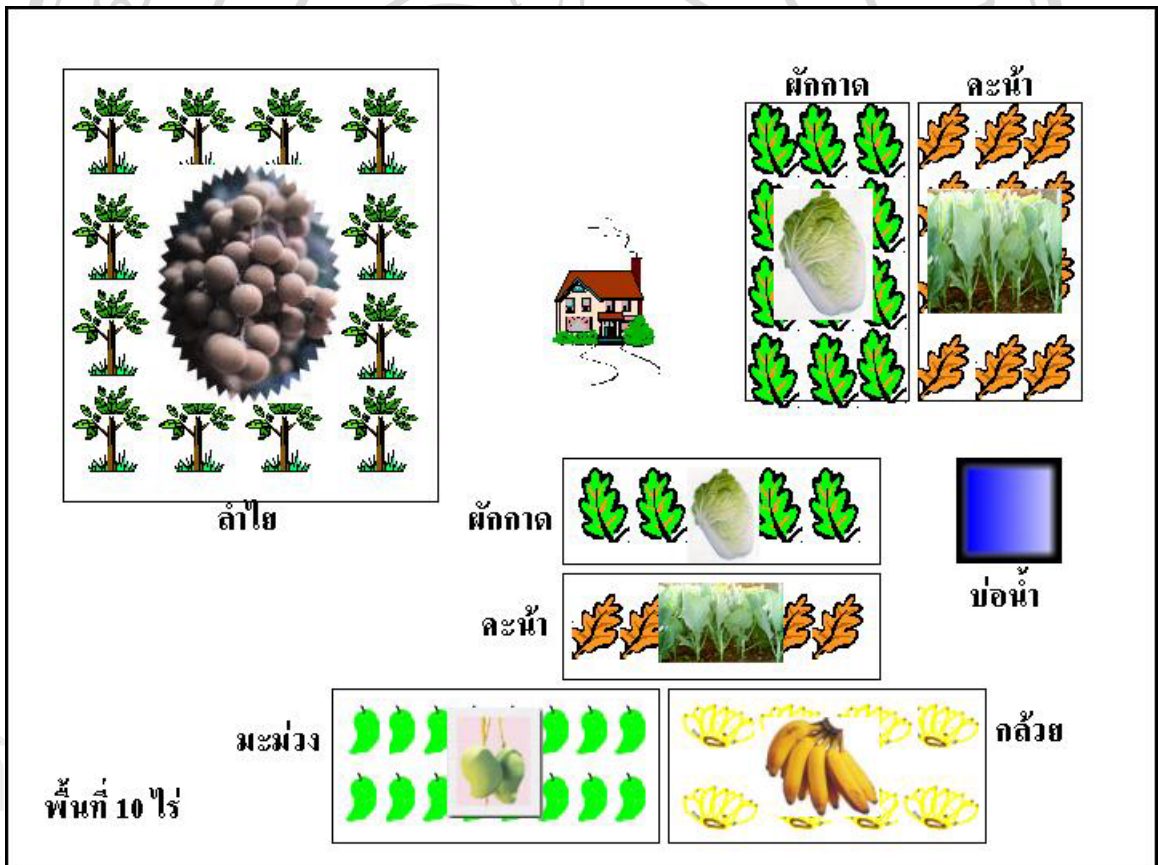
1.4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในอนาคต

ปัจจุบันนายพัฒน์เป็นแกนนำคนสำคัญของเครือข่ายคณะกรรมการเกษตรยั่งยืนของตำบลแม่ทา และเป็นรองประธานสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา ซึ่งได้ทำงานเพื่อส่วนรวมในการพัฒนาเกษตรยั่งยืนในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตรยั่งยืนคือ ปัญหาในการพัฒนาคนในชุมชน เนื่องจากระยะเวลาที่ผ่านมา คนในชุมชนขาดการพัฒนาในด้านความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน

แนวโน้มในอนาคตที่นายพัฒน์จะทำต่อไปคือ จะทำงานด้านเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป โดยเน้นการทำงานด้านชุมชนโดยพัฒนาให้ความรู้คนในชุมชน สร้างแรงจูงใจ แรงบันดาลใจให้คนในชุมชนทราบถึงผลดีที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ จากการทำเกษตรยั่งยืน รวมถึงเป็นวิทยากรแก่ผู้ที่สนใจในด้านเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป โดยนายพัฒน์ อภัยมุล มีตารางปฏิทินการปลูกพืชในรอบปี ดังนี้ ฝักกาด ปลูกโดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่ปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 1 เดือนครึ่ง และจะพักบำรุงดินเป็นระยะเวลาประมาณ 15 วันจึงเริ่มหว่านเมล็ดใหม่ เป็นอย่างนี้ตลอดปี ส่วนฝักคะน้ำ จะใช้ระยะเวลาปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 2 เดือน และจะพักบำรุงดินเป็นระยะเวลาประมาณ 15 วันเช่นกัน ส่วนไม้ผล คือ ลำไย มะม่วง กล้ายนั้นปลูกตลอดปีและเก็บเกี่ยวตามฤดูกาล

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ผักกาด	←→		←→		←→	←→	←→		←→		←→	
คะน้า	←→	←→		←→	←→	←→		←→		←→	←→	←→
ลำไย	←											→
มะม่วง	←											→
กล้วย	←											→

รูปที่ 1 แสดงพื้นที่รวมและกิจกรรมในไร่นา ของนาย พัฒน์ อภัยมุล

2. นายสุคำ วงศ์ซ้อน

นายสุคำ วงศ์ซ้อน อายุ 44 ปี เกิดที่บ้านห้วยทราย หมู่ 4 มีพี่น้อง 6 คนเป็นบุตรคนที่ 3 ของครอบครัว จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนห้วยทราย

2.1 ลักษณะพื้นที่

ลักษณะพื้นที่ไร่นาของนายสุคำเป็นลักษณะพื้นที่ราบมีขนาดประมาณ 5 ไร่ และอยู่ติดกับลำห้วย ที่ดินที่อยู่ปัจจุบันเป็นมรดกสืบทอดจากบรรพบุรุษ การมีลำห้วยอยู่ติดกับพื้นที่ไร่นาทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างมาก โดยสังเกตจากเนื้อของดินมีความร่วนซุยเก็บกักน้ำได้ปานกลาง

2.2 รูปแบบการทำการเกษตร

หลังจากจบการศึกษานายสุคำจึงมาช่วยบิดามารดาทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว พืชที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด ยาสูบและถั่วลิสง และยังมีการทำนาซึ่งเป็นที่นิยมของชุมชนในช่วงนั้นจนเมื่อปี พ.ศ. 2543 ได้เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาตามคำชักชวนของนายพัฒน์ อภัยมุล เนื่องจากเล็งเห็นว่าจากปีที่ผ่านมา มาประสบกับปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตเป็นอย่างมาก เพราะร้านค้าต่าง ๆ ที่จำหน่ายปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี ยาฆ่าแมลง ฮอร์โมนพืช เป็นต้นได้จำหน่ายในรูปแบบที่เอากำไรมาก แต่สหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาสามารถจัดหาปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ปัจจุบันนายสุคำได้ริเริ่มทำรูปแบบการเกษตรแบบธรรมชาติในบริเวณบ้าน โดยการริเริ่มปลูกข้าวโพดอินทรีย์และผักปลอดสารพิษไม่มีการใช้สารเคมีใด ๆ ทั้งสิ้นในการทำการเกษตรแต่ก็ยังทำนาแบบเดิมอยู่ในพื้นที่อื่น

2.3 ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

2.3.1 ความเกื้อกูลของกิจกรรมในไร่นา

กิจกรรมในไร่นาของกิจกรรมไม่ได้มีความเกื้อกูลกันเท่าที่ควรเนื่องจากเป็นการเริ่มต้นทำการเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมในไร่นาเฉพาะทางอย่างเดียวอย่างหนึ่งนั่นคือ การปลูกข้าวโพดอินทรีย์ก็เน้นแต่ข้าวโพดอินทรีย์เพียงอย่างเดียว การปลูกผักปลอดสารพิษก็เน้นผักปลอดสารพิษเพียงอย่างเดียว

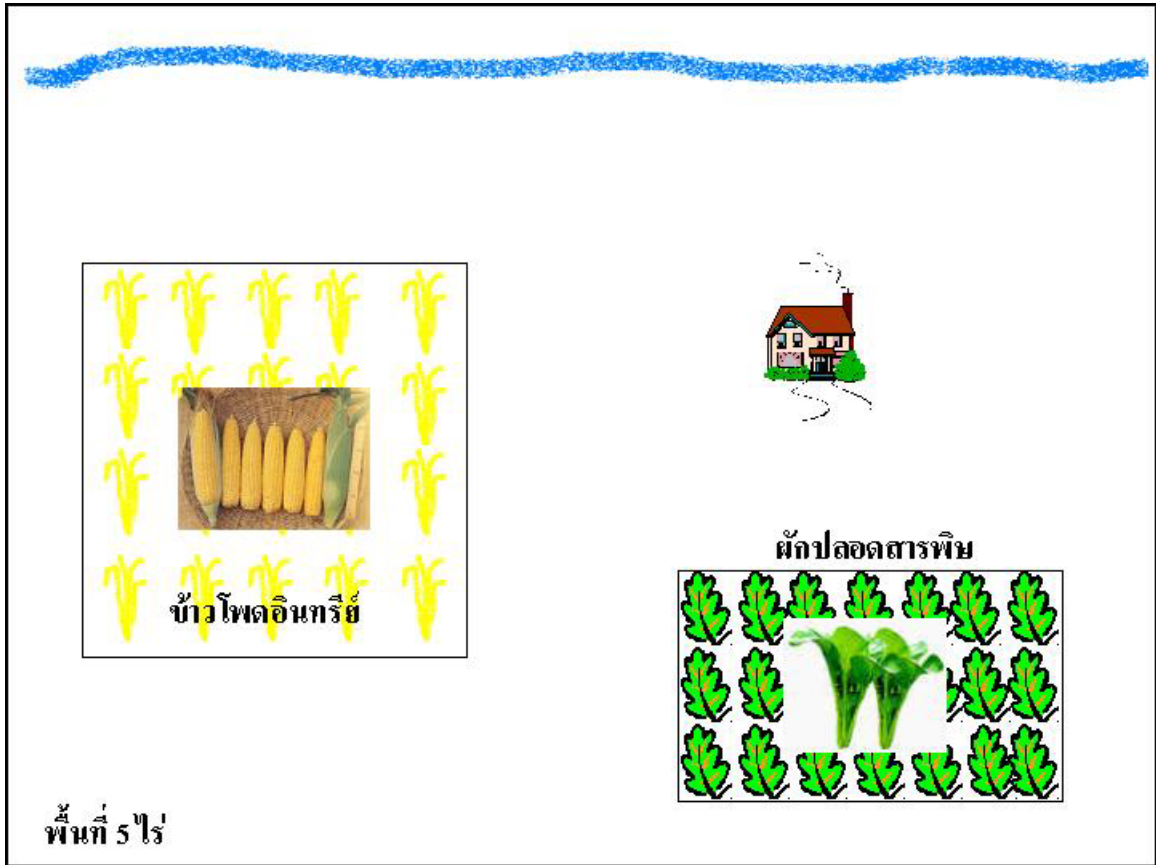
2.3.2 การวิเคราะห์ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

ในด้านการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินไม่มีปัญหาต่อการทำการเกษตรของนายสุคำเนื่องจากเป็นที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษและเป็นมรดกของคณะรัฐมนตรีปีพ.ศ. 2542 ที่ให้ชาวบ้านมีสิทธิทำกินในเขตป่าสงวน ในด้านของการมีทายาทสืบทอด ปัจจุบันนายสุคำมีบุตรชายสองคนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในอนาคตนายสุคำต้องการให้ลูกชายทั้งสองคนสืบทอดแนวทางการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งนายสุคำเห็นว่าเป็นแนวทางที่จะสามารถหลีกเลี่ยงจากสารเคมีและทำให้มีชีวิตที่ยืนยาวได้ ในด้านของการขาดแคลนแรงงานปัจจุบันนายสุคำยังมีปัญหาเกี่ยวกับด้านแรงงานอยู่เนื่องจากยังมีที่นาที่เช่าผู้อื่นทำและต้องจ้างแรงงานในราคาที่สูง ส่วนการทำเกษตรกรรมยั่งยืนใน

บริเวณบ้านนั้นไม่มีปัญหาในเรื่องของแรงงานเพราะทำเพียงคนเดียว ในด้านการขาดแคลนนํ้ายังประสบปัญหาการขาดแคลนนํ้าในพื้นที่นาที่เช่าผู้อื่นอยู่ ส่วนการเกษตรกรรมยั่งยืนในบริเวณบ้านนั้นมีแหล่งนํ้าที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างพอเพียง จึงไม่มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนแหล่งนํ้า ในเรื่องการระบาดของแมลงศัตรูพืชพบว่าสามารถควบคุมแมลงได้ตามคำแนะนำของสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาจึงแก้ไขปัญหานี้ได้ปานกลาง สรุปคือการทำการเกษตรกรรมยั่งยืนของนายสุคํานั้นมีความยั่งยืนปานกลาง ในอนาคตคาดว่าจะทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างเต็มตัวพร้อมกับเรียนรู้ถึงผลดีของการทำเกษตรกรรมยั่งยืน และเผยแพร่ชักชวนคนในชุมชนให้รับรู้ถึงผลดีจากการทำการเกษตรกรรมยั่งยืน โดยนายสุคํามีปฏิทินการเพาะปลูกพืช ดังนี้ ข้าวโพดอินทรีย์จะปลูกในช่วงกลางเดือนธันวาคมและเก็บผลผลิตในช่วงปลายเดือนมีนาคม เนื่องจากมักจะได้ราคาดี ส่วนผักปลอดสารพิษได้แก่ คะนํ้า ใช้ระยะเวลาปลูกประมาณ 2 เดือน เว้นระยะประมาณเดือนเศษ ๆ จึงเริ่มปลูกใหม่ ส่วนผักกาด ใช้ระยะเวลาปลูกประมาณเดือนครึ่งและจะเว้นระยะประมาณเดือนเศษ ๆ เช่นกัน

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดอินทรีย์			→									←
ผักกาด	←→			←→	←→	←→			←→		←→	
คะนํ้า		←→			←→			←→		←→		←→

รูปที่ 2 แสดงพื้นที่รวมและกิจกรรม ของนายสุคำ วงศ์ซ้อน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3. นางบัวตอง คำดา

นางบัวตอง คำดา อายุ 47 ปี อยู่บ้านป่าบอง หมู่ 5 มีพี่น้องทั้งหมด 6 คนเป็นบุตรคนที่ 2 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดคอนชัย

3.1 ลักษณะพื้นที่

ลักษณะพื้นที่โดยรวมของนางบัวตองเป็นพื้นที่ราบมีขนาดประมาณ 4 ไร่ ลักษณะดินเป็นแบบดินร่วนมีความละเอียดค่อนข้างน้อยน้ำซึมผ่านได้ดีเหมาะสมแก่การปลูกพืช นางบัวตองได้เข้ามาครอบครองพื้นที่ทำกินนี้สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ

3.2 รูปแบบการทำการเกษตร

หลังจากจบการศึกษานางบัวตองได้มาช่วยครอบครัวทำการเกษตรปลูกพืชเชิงเดี่ยวในอีกพื้นที่หนึ่งแยกจากพื้นที่ปัจจุบัน ตามแบบคนในชุมชนส่วนใหญ่นิยมก็คือการทำนา ปลูกยาสูบ ปลูกกล้วย ลิสง และทำไร่ข้าวโพด แต่นางบัวตองเกิดปัญหาด้านสุขภาพขึ้นมาเนื่องจากต้องสัมผัสสารเคมีเป็นเวลานาน ๆ และในอัตราที่สูง เกิดอาการชาตามแขนขาและไม่มีแรงจนราวปีพ.ศ. 2540 คณะกรรมการของสหกรณ์การเกษตรยังยืนแม่ทาได้นำแนวทางในการทำการเกษตรกรรมยังยืนมาชักชวนให้นางบัวตองริเริ่มและลด ละ เลิกการใช้สารเคมีทุกชนิด โดยทำการเกษตรแบบผสมผสานเริ่มจากการปลูกข้าวโพดอินทรีย์ในบริเวณบ้านพร้อมทั้งปลูกผักปลอดสารพิษไว้บริโภคในครัวเรือน เช่น ผักกระถิน ผักเชียงดา และมีการควบคุมแมลงโดยอาศัยแมลงที่เป็นศัตรูโดยธรรมชาติกับแมลงศัตรูพืช

3.3 ความยังยืนในการทำการเกษตร

3.3.1 ความเกื้อกูลของกิจกรรมในไร่นาและการวิเคราะห์ความยังยืนในการทำการเกษตร

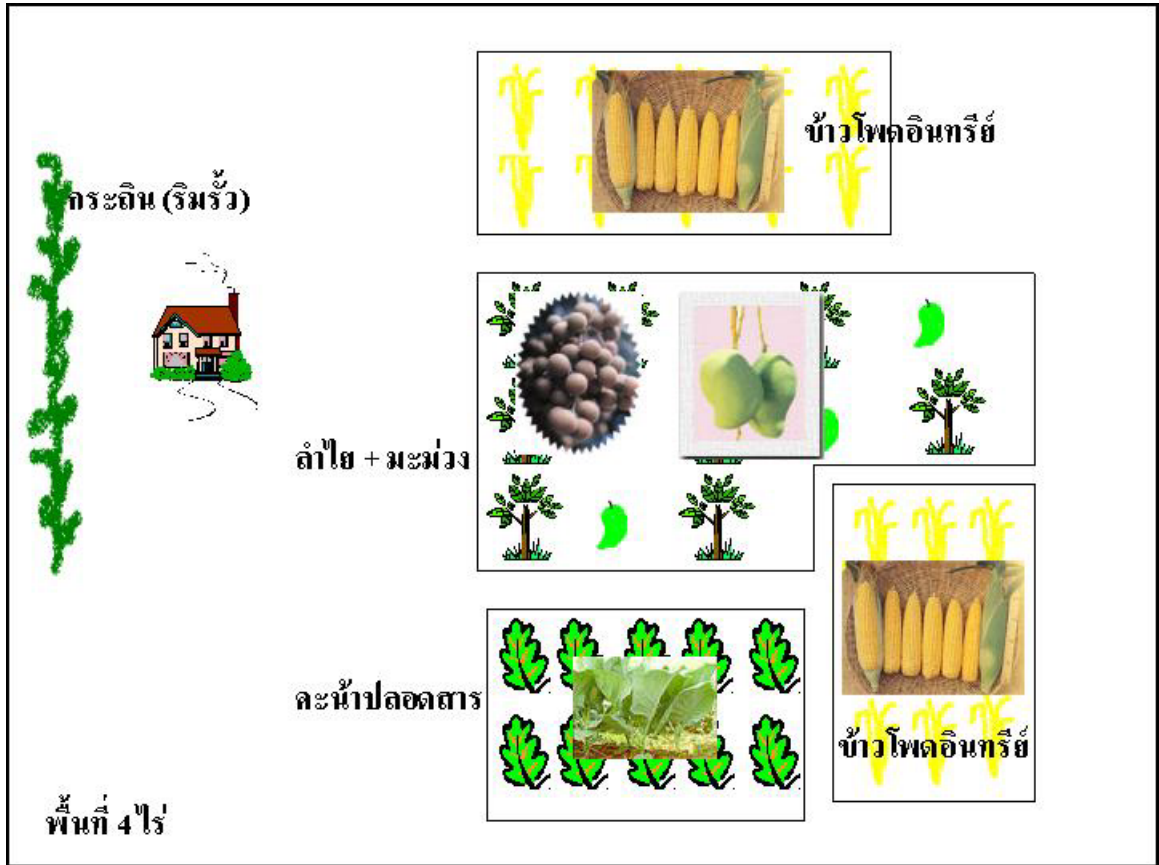
ในด้านของการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินเนื่องจากเป็นที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ และมีมติกรม.ปีพ.ศ. 2542 กำหนดให้สามารถออกเอกสารสิทธิ์ชั่วคราวแก่ชาวบ้านที่มีที่พักอาศัยในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติ นางบัวตองจึงไม่มีปัญหาด้านเอกสารสิทธิ์ ในด้านการมีทายาทสืบทอด ขณะนี้นางบัวตองยังไม่มีทายาทสืบทอดเนื่องจากลูกชายได้เสียชีวิต นางบัวตองจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ในเรื่องของทายาทสืบทอด ด้านจำนวนแรงงานนางบัวตองไม่มีปัญหาด้านจำนวนแรงงานเพราะสามารถใช้แรงงานจากตนเองและสามี ในด้านการเกิดการเจ็บป่วยพบว่าผลที่เกิดขึ้นหลังจากหันมายึดแนวทางเกษตรกรรมยังยืนทำให้สุขภาพดีขึ้นจนปัจจุบันหายเป็นปกติแล้ว และยังอาจสรุปได้ว่ากิจกรรมในไร่นาของนางบัวตองมีความเกื้อกูลกันสูง ยกตัวอย่างเช่น เปลือกข้าวโพดอินทรีย์สามารถนำมาใช้เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังนำเศษใบไม้มาทำเป็นปุ๋ยหมักได้ สิ่งที่ทำให้นางบัวตองมีความศรัทธาในแนวทางของเกษตรกรรมยังยืน คือ เรื่องของรายได้กล่าวคือ ที่ผ่านมารายได้จากการทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวถึงแม้จะมากแต่รายจ่ายก็มากเป็นเงาตามตัว ไม่ว่าจะเป็นค่าสารเคมีซึ่งพ่อค้าเอากำไรมาก ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าไถพรวน ค่าจ้างแรงงาน และอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันแม้ว่ารายได้จะน้อยกว่าเดิมแต่ก็สามารถอยู่ได้แบบพอมีพอกิน เพราะในแต่ละวันแทบจะไม่ต้องมีรายจ่าย เก็บผลผลิตจากสวนมา

รับประทาน อีกทั้งยังได้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ส่วนผลผลิตที่เหลือจากการรับประทานในครัวเรือนยังสามารถจำหน่ายเป็นรายได้ให้ครอบครัวในแต่ละวันอีกด้วย

ความช่วยเหลือที่ได้จากสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา ที่นางบัวทองได้รับคือ มีการจัดหาข่าวสารให้ในราคาถูกลงไว้บริโภคในครัวเรือน อีกทั้งยังจัดหาเมล็ดพันธุ์ผักที่ต้องการ นอกจากนี้สหกรณ์ยังได้ช่วยในเรื่องของการจำหน่ายผลผลิต (ข้าวโพดอินทรีย์) โดยการเป็นตัวกลางจัดหาตลาด ทำให้ไม่ถูกกดราคาและมีตลาดรองรับที่แน่นอน (ตลาดอิมบิยู จังหวัดเชียงใหม่) และได้จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืนอีกด้วย โดยนางบัวทองมีปฏิทินการเพาะปลูกพืชในรอบปีดังนี้ กระจินริมรั้วนั้นมีกินตลอดปี ข้าวโพดอินทรีย์จะเริ่มปลูกประมาณเดือนธันวาคมและเก็บผลผลิตในประมาณกลางเดือนมีนาคม ส่วนลำไย มะม่วง ปลูกตลอดทั้งปีและเก็บเกี่ยวผลผลิตตามฤดูกาล ส่วนคะน้าปลอดสารนั้นจะใช้เวลาปลูกประมาณ 2 เดือนและพักบำรุงดินประมาณ 15 วัน

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กระจิน												
ริมรั้ว	←											→
ข้าวโพด												
อินทรีย์			→									←
ลำไย	←											→
มะม่วง	←											→
คะน้า	←	→	←	→	←	→	←	→	←	→	←	→

รูปที่ 3 แสดงพื้นที่รวมและกิจกรรม ของนางบัวทอง คำดา

ตัวอย่างการทำการเกษตรของเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

1. นายประเสริฐ อินตะมี

นายประเสริฐ อินตะมี อายุ 41 ปี เกิดที่บ้านปานอด หมู่ 5 มีพี่น้องทั้งหมด 4 คนเป็นบุตรคนที่ 1 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดบ้านดอน หลังจากจบการศึกษาจึงมาช่วยบิดามารดาทำการเกษตร จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2515 ได้แยกครอบครัวออกมาทำไร่ยาสูบ แต่ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการปลูกยาสูบ คือ บริษัทการค้ายาสูบที่เข้ามาพัฒนาการปลูกยาสูบในพื้นที่ซึ่งมีอยู่ 2 บริษัทด้วยกัน คือ บริษัท อินทนนท์ และบริษัท ไทยแอมยาสูบ ในระยะเวลา 4-5 ปีแรก ได้มีการให้ปุ๋ย ให้กล้าไม้ และได้ปรับพื้นที่ให้ฟรี เพื่อดึงดูดความสนใจของเกษตรกร ต่อมาเมื่อหลังจากเกษตรกรสนใจหันมาปลูกยาสูบกันมากจึงได้ลดราคายาสูบ อีกทั้งยังนำปุ๋ย ยาฆ่าแมลงขายให้เกษตรกรเอากำไรมาก จนเกษตรกรแต่ละรายที่ปลูกยาสูบแทบอยู่ไม่ได้ นายประเสริฐจึงเลิกปลูกยาสูบตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จากนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2520 ได้ไปสมัครทำงานกับกรมชลประทานเป็นลูกจ้างทั่วไป และได้กลับมาทำงานด้านการเกษตรในพื้นที่เมื่อปี พ.ศ. 2526

1.1 ลักษณะพื้นที่

พื้นที่ไร่นาของนายประเสริฐอยู่ห่างจากบริเวณบ้านประมาณ 3 กิโลเมตรทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ราบขนาดพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ ซึ่งได้รับสืบทอดมรดกจากบรรพบุรุษ อยู่ติดกับลำห้วย ลักษณะดินเป็นดินร่วนมีการระบายน้ำดี นายประเสริฐได้เข้ามาทำการเกษตรในพื้นที่ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2526 จนถึงปัจจุบัน

1.2 รูปแบบการทำการเกษตร

เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มีการปลูกข้าวโพดเพียงอย่างเดียว เมื่อเก็บผลผลิตข้าวโพดเสร็จแล้วนายประเสริฐจึงไปรับจ้างทำนาในหมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไป

1.3 ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

1.3.1 ความเกื้อกูลกันระหว่างกิจกรรมในไร่นา

เนื่องจากในไร่นามีกิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียวคือการปลูกข้าวโพด ดังนั้นจึงไม่มีความเกื้อกูลกันระหว่างกิจกรรมในไร่นาของนายประเสริฐ

1.3.2 การวิเคราะห์ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

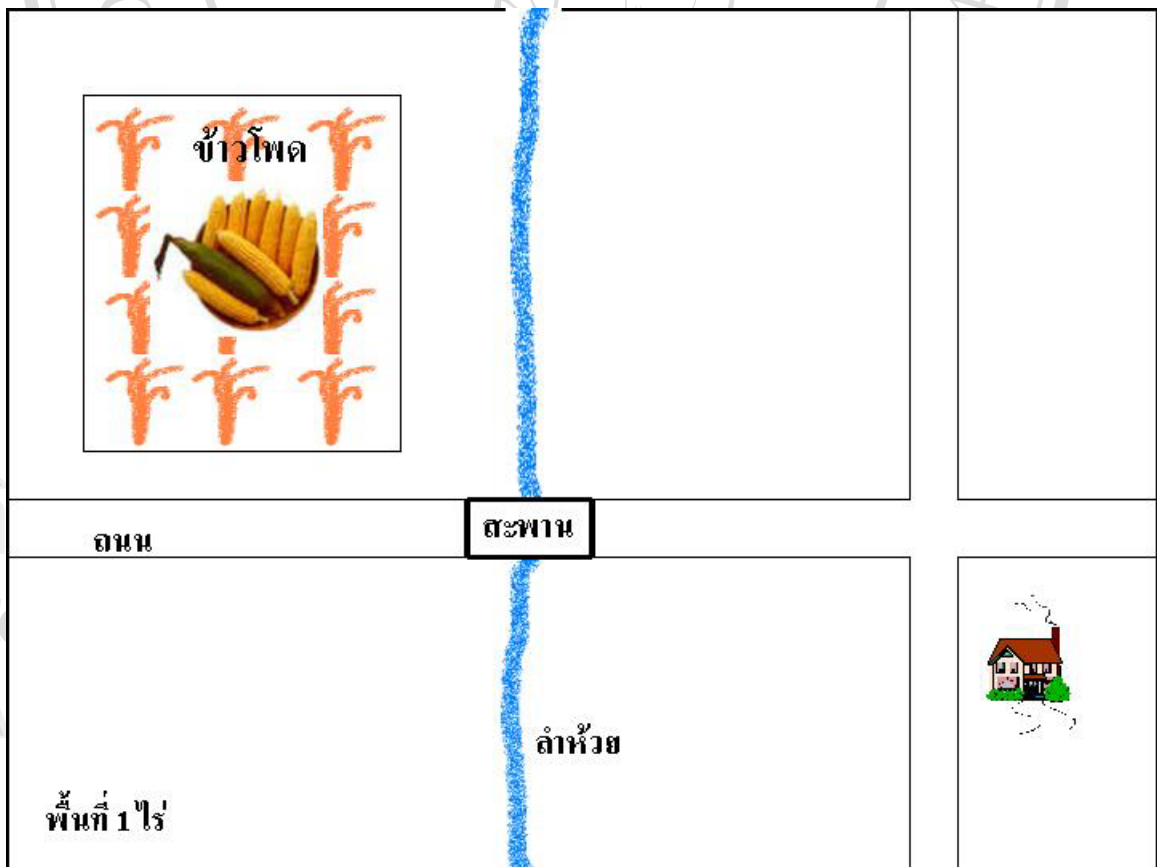
ในด้านการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินนายประเสริฐไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการมีเอกสารสิทธิ์ เนื่องจากลักษณะการถือครองที่ดินเป็นแบบ นส.3 ซึ่งเป็นที่ดินที่ได้รับมรดกจากบรรพบุรุษ ในด้านความอุดมสมบูรณ์ของดินนายประเสริฐสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ปานกลางเนื่องจากเป็นที่ดินที่ติดกับลำห้วยแต่มีปัญหาบ้างในการจัดหาปุ๋ยเพื่อบำรุงดิน ในด้านการมีทายาทสืบต่อปัจจุบันนายประเสริฐมีบุตรชายหนึ่งคนศึกษาอยู่ชั้นมัธยมในตัวอำเภอสันกำแพง ในอนาคตต้องการให้บุตรชายหางานทำในเมืองที่มีรายได้ที่มั่นคงและแน่นอนกว่าอาชีพทำการเกษตร ในด้านค่าจ้างแรงงานสามารถแก้ไขปัญหาได้น้อย เนื่องจากค่าจ้างแรงงานมีราคาสูงและแรงงานในครัวเรือนมีไม่เพียงพอ ในด้านการมีน้ำใช้ใน

การเกษตรสามารถแก้ไขได้มาก เนื่องจากมีลำห้วยติดกับพื้นที่ทำให้มีน้ำใช้อุดมสมบูรณ์ ในด้านปัจจัยการผลิตมีราคาสูงสามารถแก้ไขปัญหาได้น้อยเนื่องจากตลาดเป็นผู้กำหนดราคาขึ้นลงในการผลิตและไม่สามารถเข้าไปร่วมกำหนดราคากับตลาดได้ ด้านการขาดเงินทุนสามารถแก้ไขปัญหาได้ปานกลาง เนื่องจากปัจจุบันสามารถกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านได้ ด้านการระบาดของโรคและแมลงสามารถแก้ไขได้น้อย เนื่องจากสารเคมีที่ใช้ในการกำจัดแมลงมีราคาสูงขึ้นไม่สามารถซื้อสารเคมีได้ครบตามจำนวนที่ร้านค้ากำหนดทำให้การควบคุมแมลงไม่ได้ผลเท่าที่ควร ข้อมูลที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่าการทำเกษตรกรรมยั่งยืนของนายประเสริฐมีความยั่งยืนปานกลาง

1.4 ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตร

ปัญหาที่ประสบอยู่จากอดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมานานคือ ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรนั้นมีราคาสูงขึ้นทุกปี แต่ราคาผลผลิตเท่าเดิม อีกทั้งค่าจ้างไถพรวนดินก็แพงขึ้น โรคและแมลงระบาดแก้ไขไม่ค่อยได้ เกิดปัญหานี้สินจนต้องกู้ยืมเงินจาก ธกส.

รูปที่ 4 แสดงพื้นที่รวมและกิจกรรม ของนายประเสริฐ อินตะมี

2. นายชูชัย กำเพ็ญ

นายชูชัย กำเพ็ญ อายุ 47 ปี เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2498 ที่บ้านป่าหน่อ หมู่ 5 ตำบลแม่ทา จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมราชศึกษา

2.1 ลักษณะพื้นที่

พื้นที่ไร่นาของนายชูชัยมีขนาดพื้นที่ประมาณ 2 ไร่ เป็นพื้นที่ราบอยู่ห่างจากบ้านที่พักอาศัยประมาณ 2 กิโลเมตรทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีถนนซึ่งเป็นทางลูกรังตัดผ่านในพื้นที่ พื้นที่ไร่นาเป็นของตนเองซึ่งได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษ นายชูชัยได้เริ่มทำการเกษตรในพื้นที่ตั้งแต่เรียนจบและแต่งงานในพ.ศ. 2514 ลักษณะดินเป็นดินร่วนค่อนข้างอัดตัวกันแน่น

2.2 รูปแบบการทำการเกษตร

เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยการปลูกข้าวโพดสลับกับการทำนาและในบริเวณบ้านมีการปลูกกล้วยไว้จำหน่ายในพื้นที่ขนาดประมาณ 4 ไร่

2.3 ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

2.3.1 ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างกิจกรรมในไร่นา

กิจกรรมในไร่นาของนายชูชัยมีความเกี่ยวเนื่องกันอยู่บ้าง กล่าวคือ เมื่อปลูกข้าวและข้าวโพดจนถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวของพืช แต่ละชนิดแล้วได้มีการไถกลบเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสดบำรุงดินในการปลูกข้าวและข้าวโพดต่อไป

2.3.2 การวิเคราะห์ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

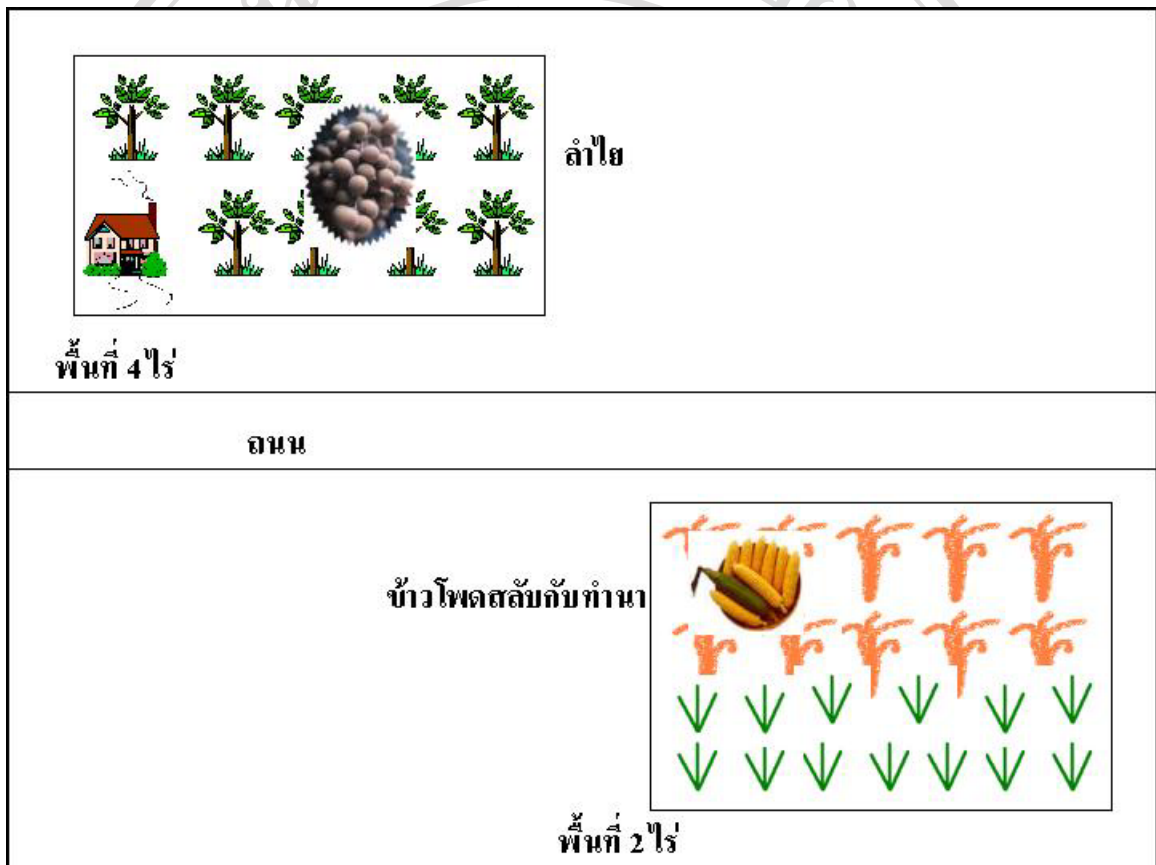
ด้านการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินพบว่านายชูชัยไม่มีปัญหาในเรื่องนี้เนื่องจากมีพื้นที่ที่ได้รับมรดกจากบรรพบุรุษ ในด้านความอุดมสมบูรณ์ของดินสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้น้อยเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่ติดอยู่กับแหล่งน้ำจึงต้องมีการขุดบ่อน้ำบาดาล ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ในด้านการมีทายาทสืบต่อ ปัจจุบันลูกชายทั้งสองคนของนายชูชัยได้เข้าไปหางานทำในเมืองและในอนาคตหากลูกชายทั้งสองตั้งครอบครัวอยู่ในเมืองก็อาจไม่มีผู้สืบต่อ ในด้านของจำนวนแรงงาน ปัจจุบันอาศัยการจ้างแรงงานเป็นหลักซึ่งค่าจ้างแรงงานค่อนข้างสูงแก้ไขไม่ได้ ในด้านปัจจัยการผลิตมีปัญหาอย่างมากและแก้ไขได้น้อยเนื่องจากตลาดเป็นผู้กำหนดราคาแต่เพียงผู้เดียว จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าความยั่งยืนในการทำการเกษตรของนายชูชัยมีความยั่งยืนต่ำ

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตรและแนวทางในอนาคต

การทำการเกษตรในปัจจุบันของนายชูชัยประสบปัญหาอยู่บ้าง ปัญหาที่สำคัญคือ เรื่องของราคาผลผลิตกล่าวคือ ราคาของผลผลิตเท่าเดิมแต่ต้นทุนการผลิตราคาสูงขึ้นทุกปี อาทิเช่น น้ำมัน (สำหรับรถไถและเครื่องสูบน้ำ) สารเคมีฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมี ฮอร์โมน เป็นต้น สำหรับการช่วยเหลือจากทางราชการคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ นายชูชัยกล่าวว่า เคยเข้ามาแนะนำให้ความรู้บ้างแต่ไม่ได้ช่วยอะไร

เมื่อถามถึงการสนใจเกี่ยวกับเรื่องเกษตรกรรมยั่งยืน ได้รับคำตอบจากนายชูชัยว่า เคยมี
 เกษนนำของสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทามาชัยกชนแต่ตนได้ตอบปฏิเสธ โดยให้เหตุผลว่า
 แนวความคิดไม่ตรงกัน

รูปที่ 5 แสดงพื้นที่รวมและกิจกรรม ของนายชูชัย กำเพ็ญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

3. นายพล หน่อทอง

นายพล หน่อทอง อายุ 53 ปี เกิดเมื่อ พ.ศ. 2492 ที่บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 4 มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน เป็นบุตรคนที่ 1 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนห้วยทราย หลังจากจบการศึกษาได้เริ่มช่วยครอบครัวทำการเกษตรเรื่อยมาจนถึงอายุได้ประมาณ 20 ปี จึงได้มีความคิดที่จะปลูกพืชตามที่บริษัทเอกชนเข้ามาส่งเสริมคือ ยาสูบ และถั่วลิสง ในระยะแรกได้ผลดีและรายได้ดี เนื่องจากทางบริษัทเอกชนคือบริษัท อินทนนท์และไทยแอมยาสูบได้สนับสนุนเรื่องของปุ๋ย สารเคมี กล้ายาสูบ พร้อมทั้งรับซื้อผลผลิตในราคาที่น่าพอใจ แต่ในระยะ 5 ปีต่อมา เงื่อนไขของบริษัทได้เปลี่ยนไป ไม่มีปุ๋ย สารเคมีต่าง ๆ ให้อีกทั้งยังกดราคาผลผลิตอีกด้วย จึงต้องเลิกปลูกยาสูบไป

3.1 ลักษณะพื้นที่

พื้นที่ไร่ของนายพลอยู่คนละหมู่บ้านกับที่อยู่อาศัย กล่าวคือ นายพลอาศัยอยู่หมู่ที่ 4 (บ้านห้วยทราย) แต่ได้เข้ามาเช่าที่นาจำนวน 4 ไร่ในพื้นที่หมู่ที่ 5 (บ้านปานอด) โดยแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพด 2 ไร่และทำนาอีก 2 ไร่ พื้นที่ค่อนข้างมีความอุดมสมบูรณ์ดีเนื่องจากมีลำห้วยไหลผ่านและพื้นที่ของนายพลยังเป็นพื้นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูก

3.2 รูปแบบในการทำการเกษตร

เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยการปลูกข้าวโพดสลับกับถั่วทำนา (มีการปลูกข้าวและข้าวโพดอยู่คนละพื้นที่) โดยเมื่อสิ้นสุดฤดูทำนาจึงจะเริ่มปลูกข้าวโพดและเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวโพดได้ระยะเวลาหนึ่งถึงจะเริ่มเข้าสู่ฤดูทำนาเป็นอย่างนี้สลับกันไป

3.3 ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

3.3.1 ความเกื้อกูลของกิจกรรมในไร่นา

นอกจากนายพลจะปลูกข้าวโพดและทำนาแล้ว ยังมีการนำวัวมาเลี้ยงในพื้นที่ที่ว่างจากการปลูกข้าวหรือข้าวโพดและปล่อยให้วัวหากินอิสระภายในพื้นที่ และสามารถนำมูลวัวมาทำเป็นปุ๋ยคอกให้กับพืชได้

3.3.2 การวิเคราะห์ความยั่งยืนในการทำการเกษตร

ในด้านการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้เนื่องจากเป็นพื้นที่เช่าและผู้ให้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาได้ตลอดเวลา ในด้านความอุดมสมบูรณ์ของดินสามารถแก้ไขปัญหาก็ปานกลางเนื่องจากอยู่ติดกับลำห้วย และมีการปล่อยให้วัวเข้ามาหากินจึงใช้มูลวัวเป็นปุ๋ยในการบำรุงดิน ในด้านการมีทายาทสืบต่อบัจจุบันลูกสาวของนายพลได้แต่งงานกับคนในพื้นที่และลูกเขยได้เข้ามาช่วยในการดูแลด้านการเกษตรบ้าง ในอนาคตคาดว่าลูกเขยจะเป็นผู้สืบต่อการทำการเกษตรในพื้นที่ ในด้านการขาดแคลนแรงงานสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้น้อยเนื่องจากแรงงานที่ใช้อยู่มีไม่เพียงพอต้องจ้างแรงงานในราคาสูง ในด้านการมีน้ำใช้ในการเกษตรสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้มากเนื่องจากพื้นที่อยู่ติดกับลำห้วยจึงมีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างพอเพียง ในด้านการระบาดของแมลงศัตรูพืชสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้น้อย เนื่องจากสารเคมีที่ใช้อยู่ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้

ได้สาเหตุมาจากแมลงเกิดการคือยา ในด้านของการขาดเงินทุนไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เพราะ สารเคมีต่าง ๆ มีราคาสูงขึ้นทำให้ต้องมีการกู้ยืมเงิน จากผลกระทบที่มีผลต่อความยั่งยืนดังกล่าวสรุปได้ว่า การทำการเกษตรของนายพลมีความยั่งยืนปานกลาง

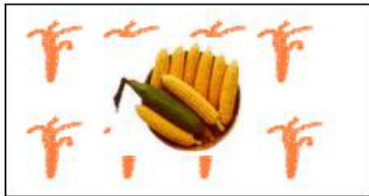
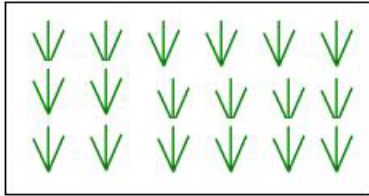
3.4 ปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตรและแนวทางในอนาคต

ปัญหาที่นายพลประสบเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการกวดราคาผลผลิตของพ่อค้าคนกลาง นายพลเคยแก้ปัญหาโดยการไปสมัครเข้ากลุ่มออมทรัพย์ข้าวโพดแต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เนื่องจากพ่อค้าที่มารับซื้อจากทางกลุ่มจะเลือกซื้อแต่ข้าวโพดที่มีคุณภาพดีที่พ่อค้าพอใจ นอกนั้นจะไม่ซื้อเลย และกลุ่มออมทรัพย์ข้าวโพดจึงยุบตัวลงในที่สุด

สำหรับด้านการได้รับการช่วยเหลืออื่นนั้น นายพลเคยไปปรึกษากับทางเกษตรอำเภอแต่ก็ไม่มีการเข้ามาดูแลแต่อย่างใด ปัญหาต่อมาก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับด้านหนี้สิน คือ ราคาผลผลิตที่ได้ไม่น่าพอใจ บางปีได้พอใช้หนี้บางปีก็ไม่พอสอดคล้องจาก ธกส. ซึ่งก็ทำให้เกิดหนี้สินพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ

แนวทางในอนาคตในการทำการเกษตรกรรมของนายพลก็คือ จะลดต้นทุนการผลิตลง โดยหันมาใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักซึ่งสามารถทำเองได้ และจะลดการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลงต่าง ๆ แนวทางเหล่านี้นายพลคาดว่าจะสามารถทำให้ลดต้นทุนและเหลือเงินเก็บมากขึ้น

รูปที่ 6 แสดงพื้นที่รวมและกิจกรรม ของนายพล หน่อทอง

<p>ลำห้วย</p>	
<p>สะพาน</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="368 831 738 1025"> <p>ข้าวโพด พื้นที่ 2 ไร่</p> </div> <div data-bbox="368 1037 738 1232"> <p>ทำนา พื้นที่ 2 ไร่</p> </div> </div>	<p>ถนน</p>

จากตัวอย่างทั้ง 3 ตัวอย่างของเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทานั้น จะสามารถเห็นได้ว่า เกษตรกรจะมีรูปแบบในการทำการเกษตรแบบเน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว กล่าวคือ มีการปลูกพืชเพียงชนิดเดียวในพื้นที่หรือถ้าหากว่าเกษตรกรรายใดมีพื้นที่ครอบครองหลายพื้นที่ ก็จะมี การปลูกพืชชนิดเดียวในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของนายพล หน่อทอง มีการปลูก ข้าวโพดไว้ในพื้นที่หนึ่งและปลูกข้าวไว้ในอีกพื้นที่หนึ่ง ซึ่งเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น มักจะเน้นการปลูกพืชเพื่อเชิงพาณิชย์เป็นหลัก ฉะนั้นเกษตรกรต้องอาศัยการพึ่งพิงปัจจัยภายนอก ทางด้านอาหารนอกไร่ นาทั้งหมด สำหรับชนิดพืชที่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์จากตัวอย่างทั้ง 3 ตัวอย่างนี้ปลูกก็มีเพียง ข้าวและข้าวโพดเท่านั้น แต่ก็อาจมีการปลูกไม้ผล คือ ลำไย ในที่อยู่อาศัยบ้าง ในกรณีของนายชูชัย กำเพ็ญ

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมากคือ พื้นที่ที่อยู่อาศัยกับไร่นาของเกษตรกร มักจะแยกออกจากกันไม่อยู่ในบริเวณเดียวกัน แตกต่างจากตัวอย่างเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรยั่งยืนแม่ทา ซึ่งมีการปลูกพืชแบบผสมผสานในพื้นที่อยู่อาศัยของตนเอง

การเปรียบเทียบแนวความคิดและรูปแบบการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

การทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทานั้น มีความแตกต่างกันในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ ประเด็นแรก ในเรื่องของรูปแบบในการทำการเกษตร โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นั้นจะมีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน แต่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกนั้นจะมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว กล่าวคือมีการปลูกพืชเพียงชนิดเดียวในพื้นที่ อีกทั้งยังแตกต่างกันในด้านแผนผังของไร่นาโดยกิจกรรมที่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกทำนั้นจะมีการปลูกพืชในพื้นที่อยู่อาศัย แต่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกนั้นมีการแยกพื้นที่ไร่นาจากที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน ประเด็นต่อมาคือแนวความคิดเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเอง โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์สามารถพึ่งพาปัจจัยภายในไร่นาในด้านอาหารได้โดยมีการบริโภคอาหารที่ได้มาจากผลผลิตในไร่นาของตนเอง แต่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกจะต้องอาศัยพึ่งพิงปัจจัยภายนอกไร่นาในด้านของอาหาร กล่าวคืออาหารทุกอย่างที่บริโภคในครัวเรือนต้องซื้อมาจากตลาดหรือแหล่งขายอาหารอื่น ๆ ประเด็นต่อมาคือแนวความคิดเกี่ยวกับความห่วงใยใส่ใจต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มักจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศและความพยายามที่จะรักษาสมดุลของระบบนิเวศ เช่น จะไม่มีการกำจัดแมลงเพราะมีความคิดว่าแมลงนั้นสามารถกำจัดกันเองได้โดยธรรมชาติ (ตัวห้ำตัวเบียน) และไม่มีการใช้สารเคมีใด ๆ ในการผลิต สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกนั้นจะมีแนวความคิดแตกต่างกันออกไป กล่าวคือถ้าหากไม่ใช้สารเคมีและฮอร์โมนต่าง ๆ ในการผลิตแล้ว ปริมาณของผลผลิตจะตกต่ำส่งผลถึงรายได้ที่จะน้อยตามไปด้วยซึ่งอาจไม่พอชำระหนี้สินหรือเป็นต้นทุนในการซื้อปัจจัยการผลิตในปีถัดไป แตกต่างกับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ซึ่งมีแนวความคิดที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือถึงแม้รายได้จะมีน้อยแต่ก็สามารถอยู่ได้อย่างพอเพียง มีอาหารบริโภคตลอด ถึงแม้รายได้จะน้อยแต่ก็มีรายจ่ายน้อยตามไปด้วยเพราะไม่ต้องลงทุนเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมี ฮอร์โมนต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุปคือ รูปแบบและแนวความคิดในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทานั้นมีความแตกต่างกันในประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าว (ดูตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 ตารางเปรียบเทียบการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

ประเด็น	เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรยั่งยืนแม่ทา	เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรยั่งยืนแม่ทา
1. แนวความคิด เกี่ยวกับระบบนิเวศ และสภาพแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศและพยายามที่จะรักษาสมดุลของระบบนิเวศ เช่น การไม่กำจัดแมลงเพราะคิดว่าแมลงจะจัดการกินเอง (ตัวห้ำตัวเบียน) - ไม่มีการใช้สารเคมีใดๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สารเคมีในการกำจัดแมลง - ใช้ปุ๋ยเคมี สอร์โมน - ไม่คำนึงถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและระบบนิเวศน์
2. แนวความคิด เกี่ยวกับการ พึ่งตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถอยู่ได้โดยมีต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากนัก เช่น อาหารได้จากในไร่เนาแต่ก็มีพึ่งพาจากปัจจัยภายนอกบ้าง เช่น ข้าวสาร เนื้อ เครื่องใช้ในบ้าน บ้างเล็กน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนมากมีการพึ่งพิงปัจจัยภายนอกไร่เนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องแรงงาน ปัจจัยการผลิตอาหาร
3. แนวความคิด เกี่ยวกับรายได้	<ul style="list-style-type: none"> - คิดว่าถึงแม้รายได้จะน้อยแต่รายจ่ายก็น้อย สามารถอยู่ได้แบบพอเพียง 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตมากๆ เพื่อใช้หนี้สินที่กู้มาจากแหล่งต่างๆ

4. การจำหน่ายผลผลิต	- สหกรณ์ช่วยติดต่อและหาตลาดรองรับที่แน่นอนพร้อมทั้งต่อรองราคากับพ่อค้า โดยนำผลผลิตไปที่สหกรณ์และพ่อค้ามารับซื้อ	- นำไปจำหน่ายเองให้พ่อค้าที่ตลาดหรือมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ ไม่สามารถต่อรองราคาได้
5. รูปแบบการทำการเกษตร	- ปลูกพืชหลายชนิดผสมกันในพื้นที่	- ปลูกพืชเชิงเดี่ยว
6. หนี้สินของเกษตรกร	- มีหนี้สินจำนวนน้อย	- มีหนี้สินจำนวนมาก (รายละเอียดดูในหัวข้อการกู้เงินของเกษตรกร)
7. แนวทางการทำการเกษตรในอนาคต	- บุตรจะเป็นผู้สืบทอดพร้อมกันยึดเป็นแนวทางในการทำการเกษตรและเผยแพร่ให้กับผู้อื่น	- บุตรหลานไปหางานทำในเมือง อาจไม่มีผู้สืบทอดการทำการเกษตร
8. ระยะห่างระหว่างไร่นากับที่อยู่อาศัย	- ส่วนมากอยู่ในบริเวณเดียวกัน โดยมีกิจกรรมการเกษตรในบริเวณที่อยู่อาศัย	- ส่วนมากที่อยู่อาศัยและไร่นาแยกออกจากกันต้องอาศัยการเดินทาง
9. การใช้ปุ๋ยบำรุงดิน	- ส่วนมากใช้ปุ๋ยอินทรีย์	- ส่วนมากใช้ปุ๋ยเคมี
10. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต	- ไม่มีรายใดที่เกิน 15,000 บาท (เสียค่าใช้จ่ายน้อย)	- บางรายเกินกว่า 15,000 บาท (เสียค่าใช้จ่ายมาก)
11. ปริมาณของผลผลิต	- มีความสม่ำเสมอของปริมาณผลผลิต	- มีแนวโน้มปริมาณผลผลิตลดลง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตร

3.1 เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

จากการสอบถามเกษตรกรและแกนนำสหกรณ์ พบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะทำการเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น เนื่องจากสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนแม่ทาได้มีการส่งเสริมรณรงค์กันอย่างแพร่หลายในตำบลแม่ทา ส่วนแนวโน้มในรุ่นลูกหลานนั้นส่วนใหญ่มีแนวโน้มทำอาชีพเกษตรกรรมยั่งยืนโดยสืบทอดต่อจากบิดามารดา รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้เผยแพร่เกษตรกรรมยั่งยืนต่อไปในอนาคต เมื่อกล่าวถึงแนวโน้มปริมาณผลผลิต พบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีแนวโน้มของผลผลิตที่ลดลงเพียงร้อยละ 16.13 เท่านั้น

ระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตรที่มีความยั่งยืนสูง หมายถึงเกษตรกรมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้มาก ได้แก่ ปัญหาเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีค่าเฉลี่ย 2.77 ปัญหาเรื่องความต้องการมีทายาทสืบต่อ มีค่าเฉลี่ย 2.84 ปัญหาเรื่องการขาดแคลนแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 2.77 ปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงานสูง มีค่าเฉลี่ย 2.77 ปัญหาเรื่องการขาดน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 2.61 ปัญหาเรื่องการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช มีค่าเฉลี่ย 2.84 ปัญหาเรื่องความเหมาะสมของขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตรต่อครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 2.97 ปัญหาเรื่องความสม่ำเสมอของผลผลิต มีค่าเฉลี่ย 2.61 และปัญหาเรื่องเกิดการเจ็บป่วย มีค่าเฉลี่ย 2.87 ตามตารางที่ 35

ระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตรที่มีความยั่งยืนปานกลาง หมายถึงเกษตรกรมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้ปานกลาง ได้แก่ ปัญหาเรื่องการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน มีค่าเฉลี่ย 1.74 ปัญหาเรื่องการขาดเงินทุน มีค่าเฉลี่ย 2.13 ปัญหาเรื่องปัจจัยการผลิตแพง มีค่าเฉลี่ย 1.94 ตามตารางที่ 35

ระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตรที่มีความยั่งยืนต่ำ หมายถึงเกษตรกรมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้น้อย ซึ่งเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาไม่มีปัญหาเรื่องใดที่สามารถแก้ไขได้น้อย

ตารางที่ 35 ความสามารถในการแก้ไขปัญหามีผลต่อความยั่งยืนในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

ปัญหา	ความสามารถในการแก้ไขปัญหามาก	ปานกลาง	น้อย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปรผล	ระดับความยั่งยืน
	(3)	(2)	(1)				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

เรื่องที่ดิน							
การมีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน	11	1	19	1.74	0.97	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(35.48)	(3.23)	(61.29)			ปานกลาง	ปานกลาง
ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	27	1	3	2.77	0.62	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
	(87.09)	(3.23)	(9.68)				
เรื่องจำนวนแรงงาน							
ความต้องการมีทายาทสืบต่อ	28	1	2	2.84	0.52	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
	(90.32)	(3.23)	(6.45)				
การขาดแคลนแรงงาน	26	3	2	2.77	0.56	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
	(83.87)	(9.68)	(6.45)				
ค่าจ้างแรงงานสูง	26	3	2	2.77	0.56	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
	(83.87)	(9.68)	(6.45)				
เรื่องน้ำ							
การขาดน้ำเพื่อใช้ใน	22	6	3	2.61	0.67	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
การเกษตร	(70.97)	(19.35)	(9.68)				
เรื่องการผลิต							
การระบาดของโรคและแมลง	26	4	1	2.84	0.48	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
ศัตรูพืช	(83.87)	(12.90)	(3.23)				
การขาดเงินทุน	15	5	11	2.12	0.92	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(48.39)	(16.13)	(35.48)			ปานกลาง	ปานกลาง
ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	12	5	14	1.94	0.93	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(38.71)	(16.13)	(45.16)			ปานกลาง	ปานกลาง
ความเหมาะสมของขนาด	30	1	0	2.97	0.17	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
พื้นที่ในการทำการเกษตรต่อ	(96.77)	(3.23)	(0.00)				
ครอบครัว							
ความสม่ำเสมอของผลผลิต	22	6	3	2.61	0.67	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
	(70.97)	(19.35)	(9.68)				
การเกิดการเจ็บป่วย	28	2	1	2.87	0.43	แก้ไขได้มาก	ความยั่งยืนสูง
	(90.32)	(6.45)	(3.23)				
ค่าเฉลี่ย (รวม)	-	-	-	2.59	-	-	ความยั่งยืนสูง

หมายเหตุ N = 31

3.2 เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

จากการสอบถามเกษตรกรที่ไม่เป็นสหกรณ์ พบว่าเกษตรกรมีแนวโน้มของผลผลิตลดลงถึงร้อยละ 41.93 เมื่อเทียบกับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ซึ่งมีแนวโน้มของผลผลิตลดลงเพียงร้อยละ 16.13 ในเรื่องของการมีทายาทสืบต่อในการทำการเกษตรในอนาคตมีแนวโน้มว่าลูกหลานของเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์จะไม่ยึดอาชีพการทำเกษตรกรรม แต่จะเข้าไปหางานทำในตัวเมือง

ระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตรกรรมที่มีความยั่งยืนสูง หมายถึงเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหามาก ซึ่งเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม่มีเรื่องใดที่สามารถแก้ไขปัญหามาก

ระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตรกรรมที่มีความยั่งยืนปานกลาง หมายถึงเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญห่าได้ปานกลาง ได้แก่ ปัญหาเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.84 ปัญหาเรื่องการขาดแคลนแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 1.65 ปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงานสูง มีค่าเฉลี่ย 1.74 ปัญหาเรื่องการขาดน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 2.03 ปัญหาเรื่องการขาดเงินทุน มีค่าเฉลี่ย 1.55 ปัญหาเรื่องความเหมาะสมของขนาดพื้นที่ในการทำการเกษตรต่อครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.74 และปัญหาเรื่องการเกิดการเจ็บป่วย มีค่าเฉลี่ย 2.00 ตามตารางที่ 36

ระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตรกรรมที่มีความยั่งยืนต่ำ หมายถึงเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาลดน้อย ได้แก่ ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.10 ปัญหาเรื่องความต้องการมีทายาทสืบต่อในการทำการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 1.42 ปัญหาเรื่องการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช มีค่าเฉลี่ย 1.39 ปัญหาเรื่องความสม่ำเสมอของผลผลิต มีค่าเฉลี่ย 1.42 และปัญหาเรื่องปัจจัยการผลิตมีราคาสูง มีค่าเฉลี่ย 1.61 (ดูตารางที่ 36)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 36 ความสามารถในการแก้ไขปัญหามีผลต่อระดับความยั่งยืนของเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

ปัญหา	ความสามารถในการแก้ไขปัญหา			ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปรผล ระดับ ความยั่งยืน
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	(3)	(2)	(1)		

เรื่องที่ดิน							
การมีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน	5	0	26	1.10	0.75	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(16.13)	(0.00)	(83.87)			น้อย	ต่ำ
ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	7	12	12	1.84	0.78	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(22.58)	(38.71)	(38.71)			ปานกลาง	ปานกลาง
เรื่องจำนวนแรงงาน							
ความต้องการมีทายาทสืบ	3	7	21	1.45	0.67	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
ต่อ	(9.68)	(22.58)	(67.74)			น้อย	ต่ำ
การขาดแคลนแรงงาน	5	10	16	1.65	0.75	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(16.13)	(32.26)	(51.16)			ปานกลาง	ปานกลาง
ค่าจ้างแรงงานสูง	6	11	14	1.74	0.77	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(19.35)	(35.48)	(45.17)			ปานกลาง	ปานกลาง
เรื่องน้ำ							
การขาดน้ำเพื่อใช้ใน	4	24	3	2.03	0.48	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
การเกษตร	(12.90)	(71.42)	(9.68)			ปานกลาง	ปานกลาง
เรื่องการผลิต							
การระบาดของโรคและ	2	8	21	1.89	0.62	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
แมลงศัตรูพืช	(6.45)	(25.81)	(67.74)			น้อย	ต่ำ
การขาดเงินทุน	3	11	17	1.55	0.68	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(9.68)	(35.48)	(54.84)			ปานกลาง	ปานกลาง
ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	0	5	26	1.16	0.37	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(0.00)	(16.13)	(83.87)			น้อย	ต่ำ
ความเหมาะสมของขนาด	8	7	16	1.74	0.86	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
พื้นที่ในการทำการเกษตร	(25.81)	(22.58)	(51.61)			ปานกลาง	ปานกลาง
ต่อครอบครัว							
ความสม่ำเสมอของผลผลิต	4	5	22	1.42	0.72	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(12.90)	(16.13)	(70.97)			น้อย	ต่ำ
การเคารเจ็บบ่วย	10	6	15	1.84	0.90	แก้ไขได้	ความยั่งยืน
	(32.26)	(19.35)	(48.39)			ปานกลาง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย (รวม)	-	-	-	1.68	-	-	ความยั่งยืน
							ปานกลาง

หมายเหตุ N = 31

3.3 การเปรียบเทียบความยั่งยืนในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

จากจำนวนปัญหาทั้ง 12 ปัญหาดังที่กล่าวมาในหัวข้อ 3.1 และ 3.2 พบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทามีค่าเฉลี่ยระดับความยั่งยืน 2.5717 และเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก

สหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทามีค่าเฉลี่ยระดับความยั่งยืน 1.6842 จากนั้นจึงนำระดับความยั่งยืนทั้งสองมาเปรียบเทียบโดยการหาค่า t จาก 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (ดูตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความยั่งยืนในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

การเป็นสมาชิก	จำนวนปัญหา	ค่าเฉลี่ยระดับความยั่งยืน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Df	ค่า t
เกษตรกรที่เป็นสมาชิก	12	2.5717	0.4043	22	5.438**
เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	12	1.6842	0.3952		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 37 พบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทามีระดับความยั่งยืนในการทำการเกษตรสูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรื่องของการมีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีระดับความยั่งยืนปานกลาง ในขณะที่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนต่ำ เนื่องจากส่วนใหญ่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีการทำฟาร์มอยู่ในพื้นที่บริเวณบ้านเรือน ซึ่งถึงแม้ไม่มีเอกสารสิทธิ์แต่ก็ไม่มีปัญหาใด ๆ มากนัก แตกต่างกับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกซึ่งมีการทำฟาร์มอยู่ห่างจากบ้านเรือน บางทีอาจรุกล้ำเข้าไปในพื้นที่ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาด้านเอกสารสิทธิ์ที่ดินได้ ในเรื่องของความอุดมสมบูรณ์ของดินเกษตรกรที่เป็นสมาชิกนั้นมีความยั่งยืนสูง ในขณะที่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนปานกลาง เนื่องจากการยึดแนวทางการทำการเกษตรยั่งยืนนั้นสามารถดูแลรักษาให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ได้ดีกว่าการใช้สารเคมีในการปลูกพืช ในเรื่องของความต้องการมีทายาทสืบต่อ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูง ซึ่งเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนต่ำเนื่องจากทายาทของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกส่วนมากต้องการที่จะยึดแนวทางในการทำเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไป แตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกซึ่งทายาทมีแนวโน้มที่จะไปหางานทำในเมืองไม่ยึดการทำการเกษตรเป็นอาชีพ ส่วนในเรื่องของการขาดแคลนแรงงาน เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูง โดยเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกนั้นไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกในเรื่องแรงงานโดยมีการใช้แรงงานในครอบครัวในการทำการเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกนั้นต้องจ้างแรงงานในการทำการเกษตรทำให้ประสบปัญหาเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงาน ส่งผลต่อความยั่งยืนในเรื่องค่าจ้างแรงงานซึ่งมีความยั่งยืนปานกลาง ในขณะที่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูง ในเรื่องของกรมี่น้ำเพื่อใช้ในการเกษตร เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูง เนื่องจาก

สามารถหาแหล่งน้ำให้พอเพียงในการทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ซึ่งแตกต่างกับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีระดับความยั่งยืนปานกลางเนื่องจากอาจประสบปัญหาในเรื่องการหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร ในเรื่องของการระบาดของโรคและแมลงเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูง แต่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนต่ำ เนื่องจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีวิธีให้แมลงจัดการตนเองโดยธรรมชาติต่างจากเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกซึ่งกำจัดแมลงโดยใช้สารเคมีเป็นส่วนใหญ่ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาการระบาดของโรคและแมลงอย่างแท้จริง ในเรื่องของการขาดแคลนเงินทุนเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนปานกลาง ในเรื่องของปัจจัยการผลิตมีราคาสูงเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนปานกลางเนื่องจากไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตด้านสารเคมีซึ่งมีราคาสูงแตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกซึ่งต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตด้านสารเคมีซึ่งราคาขึ้นกับกลไกการตลาด ส่งผลให้ความยั่งยืนต่ำ ในเรื่องของขนาดของพื้นที่ในการทำการเกษตรที่เหมาะสมต่อครอบครัวนั้น เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูงแตกต่างกับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนปานกลางเนื่องจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกส่วนใหญ่มีฟาร์มอยู่ในบริเวณบ้านเรือนซึ่งส่วนใหญ่จะดูแลได้ทั่วถึงเพราะอยู่ในบริเวณบ้านของตัวเอง ในเรื่องของความสม่ำเสมอของผลผลิต เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูงในขณะที่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนต่ำ อธิบายได้ว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีผลผลิตที่หลากหลายสามารถสร้างผลผลิตได้ตลอดทั้งปี แตกต่างกับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกที่ต้องรอคอยผลผลิตที่ขึ้นอยู่กับดิน ฟ้า อากาศ ในรอบปีนั้น ๆ เรื่องสุดท้ายคือเรื่องของการเกิดการเจ็บป่วยจะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีความยั่งยืนสูง แตกต่างกับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกที่มีความยั่งยืนปานกลาง เนื่องจากมีการลด ละ เลิก การใช้สารเคมีของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกนั้นทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่มีสารพิษตกค้างที่เกิดจากสารเคมีในร่างกาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

สภาพปัญหาและอุปสรรคพบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 45.16 รองลงมาไม่มีปัญหาใด ๆ เกี่ยวกับการทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 29.03 เกษตรกรที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับปริมาณผลผลิตตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 16.13 เกษตรกรที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาผลผลิตไม่ยอมปรับตัวตามปัจจัยการผลิตบวกกับตลาดที่รองรับผลผลิตแคบ คิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาส่งส่วนใหญ่ร้อยละ 41.93 ประสบปัญหาเกี่ยวกับปริมาณผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาผลผลิตตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 29.03 เกษตรกรที่ไม่มีปัญหาใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.81 และเกษตรกรที่ประสบปัญหาไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตได้ คิดเป็นร้อยละ 3.23 (ดูตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา

ปัญหาและอุปสรรค	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ปริมาณผลผลิตตกต่ำ	5	16.31	13	41.93
ราคาผลผลิตตกต่ำ	14	54.16	9	29.03
ราคาผลผลิตไม่ปรับตัวตาม	2	6.45	-	-
ปัจจัยการผลิตบวกกับตลาดแคบ				
ผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน	1	3.23	-	-
ไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิต	-	-	1	3.23
ได้เอง				
ไม่มีปัญหาใด ๆ	9	29.03	8	25.81
รวม	31	100	31	100

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทาพบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีข้อเสนอแนะใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 90.32 รองลงมาเกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและให้รัฐเข้ามาช่วยเหลือในด้านการรวมกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 6.45 และเกษตรกรที่มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการผลิต และการประกันราคาผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 3.23 สำหรับเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีข้อเสนอแนะใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 83.85 เกษตรกรที่มี

ข้อเสนอแนะว่าควรมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและให้รัฐเข้ามาช่วยเหลือในด้านการรวมกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 3.23 เกษตรกรที่มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการผลิต และการประกันราคาผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 3.23 เกษตรกรที่มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในการจำหน่ายผลผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 3.23 และเกษตรกรที่มีข้อเสนอแนะให้จัดตลาดกลางปัจจัยการผลิตและตลาดนัดสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 6.45 (ดูตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 ข้อเสนอแนะในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ยั่งยืนแม่ทา

ข้อเสนอแนะ	เกษตรกรที่เป็นสมาชิก		เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิก	
	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร และให้รัฐเข้ามาช่วยเหลือในการรวมกลุ่ม	2	6.45	1	3.23
ควรมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาส่งเสริมเรื่องมาตรฐานการผลิตพร้อมทั้งประกันราคา	1	3.23	1	3.23
เกษตรกรควรรวมกลุ่มกัน	-	-	1	3.23
จำหน่ายผลผลิตเอง	-	-	2	6.45
ควรมีตลาดกลางปัจจัยการผลิตและตลาดนัดสัตว์ในเขต	-	-	2	6.45
ตำบลแม่ทา				
ไม่มีข้อเสนอแนะ	28	90.32	26	83.86
รวม	31	100	31	100